

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 53

JULIJ 1986

Dr. Alojzij Starc - novi delegat

Po pogrebni sv. maši za umrlim msgr. Antonom Oreharjem smo se 10. marca zbrali slovenski dušni pastirji k žalni seji v Slovenski hiši. Navzoči smo pili France Bergant, Matija Borštnar, France Cukjati, Jože Guštin, Jože Horn, Boris Koman, Janez Petek CM, dr. Jure Rode, dr. Alojzij Starc in Jože Škerbec. Soglasno smo naprosili dr. Starca, naj prevzame vodstvo slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, dokler ne bo vsa zadeva cerkveno pravno urejena.

„Navodilo za dušno pastirstvo izseljencev“, ki ga je izdala Kongregacija za škofo, določa, naj imenuje delegata za izseljenske dušne pastirje škofovska konferenca države, kjer naj bi delegat opravljajl svojo službo, po predhodnem dogovoru s škofovsko konferenco dežele, iz katere so izseljen-

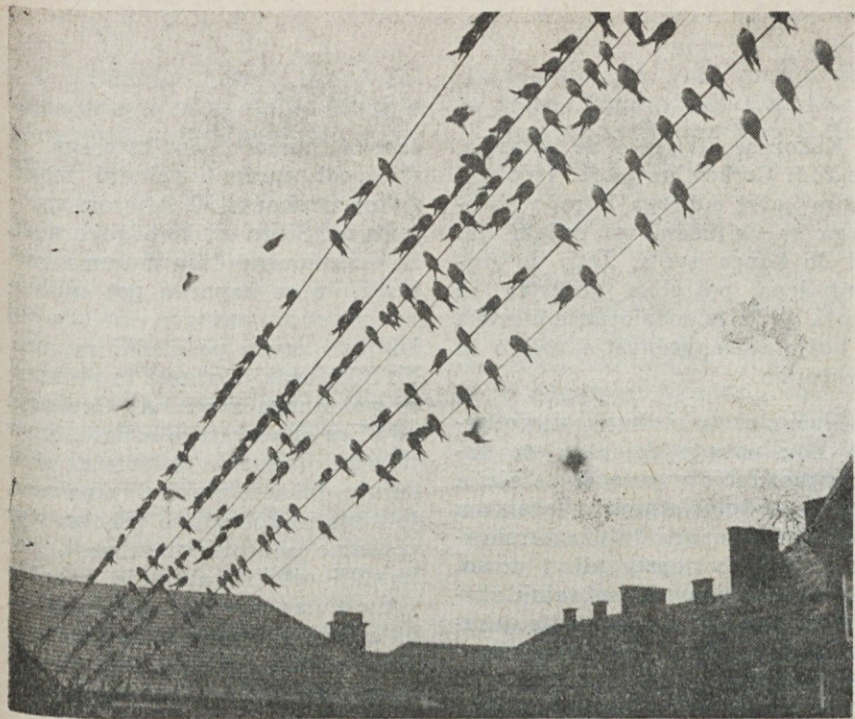
ci. Dušni pastirji smo v pismu ljubljanskemu nadškofu dr. Alojziju Šuštarju soglasno predlagali dr. Starca za novega delegata. S S Francetom Novakom ml. iz San Luisa smo se posvetovali za njegovo mnenje po telefonu.

Nadškof Šuštar, slovenski metropolit in podpredsednik jugoslovanske škofovske konference, in ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, narodni ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo, sta 12. aprila pismeno predlagala Argentinski škofovski konferenci dr. Alojzija Starca za novega delegata. Argentinska škofovska konferenca je imela sejo 27. maja in je njen predsednik kardinal Raúl Francisco Primatesta, cordobski nadškof, na predlog nadškofa Šuštarja in škofa Leniča ter s privolitvijo Argentinskega škofovskega odbora za izseljence imenoval dr. Starca za delegata za slovensko dušno pastirstvo v Argentini.

Novi delegat je bil rojen 19. junija 1926 v Žlebiču pri Ribnici na Dolenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Ribnici, 6 razredov klasične gimnazije je opravil v škofovih zavodih v Šentvidu, zadnji 2 leti in maturo pa na begunski gimnaziji v Senigallii v Italiji, kamor se je umaknil maja l. 1945. V začetku aprila 1948 je ob prihodu v Argentino vstopil v slovensko semenišče v San Luisu. V duhovnika je bil posvečen 29. novembra 1953 v La Plati. No-

vo mašo je pel 13. decembra 1953 na Be'grano, kjer je bila slovenska služba božja. Dve leti nato je na slovenski teološki fakulteti v Adroguéju promoviral za doktorja bogoslovja.

Vsa duhovniška leta je deloval v slovenskem dušnem pastirstvu v Argentini v njegovem središču. Po smrti duhovnega svétnika Karla Škulja je bil od leta 1958 do 1960 dušni pastir v San Martinu, po smrti Janeza Kalana poldrugo leto (1967 do 1969) dušni pastir v Ramos Mejiji, od leta 1963 do 1972 je deloval med rojaki, ki so prišli v deželo med obema vojnama, od leta 1969, ko je zbolel in nato umrl Janko Mernik, pa je dušni pastir v San Justu. Za duhovne vaje in duhovne obnove je nekajkrat obiskal rojake v Mendoza in v Bariločah. Od leta 1960 do 1973 je bil glavni urednik revije Duhovno življenje s prilogo za otroke Božje stezice, 27 let pa ureja Oznani'lo. Vsa leta je tesno sodeloval z msgr. Oreharjem pri grajenju in življenju Slovenske hiše in v raznih ustanovah in organizacijah. Na več krajih je poučeval verouk. Sodeloval je pri Zvezi slovenskih srednješolcev in srednješolk, iz katere je nastal Slovenski srednješolski tečajn. Marka Bajuka v Slovenski hiši, na katerem je začel letos poučevati verouk. Dolga leta je bil asistent pri zveznih odborih mladinskih organizacij: pri SFZ za Jankom Mernikom in Jožetom Jurakom od leta 1956, pri SDO za

msgr. Oreharjem od leta 1967 in sicer do lanskega leta, ko je mesto asistenta pri obeh organizacijah prevzel France Cukjati. Od leta 1977 je za dr. Ignacijem Lenčkom in dr. Alojzijem Kukovico asistent visokošolskega društva SKAD. Sodeluje tudi pri Visokošolskem tečaju. V odsotnosti msgr. Oreharja ga je redno nadomeščal.

Več let je bil hišni duhovnik pri slovenskih šolskih sestrah na Paternalu, sedaj pa je pri sestrah krščanske ljubezni, ki vodijo za-

vod za ostarele v mestni četrti Mataderos.

Slovenski dušni pastirji smo hvaležni svojemu sobratu, da je hotel prevzeti na svoja ramena težko in odgovorno službo delegata, želimo mu, da bi z božjo in našo pomočjo z vso dušnopastirsko modrostjo in z zanesljivo roko vodil našo versko skupnost v Argentini, vse rojake pa prosimo, naj s svojimi vsakdanjimi molitvami podpirajo delo našega novega delegata.

Jože Škerbec

Pozdravljen, naš novi delegat!

Kakor se življenje ne ustavlja, se tudi Cerkev ne more. Izpolniti mora načrt dobrega Boga, v katerem so vključeni vsi rodovi ljudi do konca sveta. Zanj so pripravljena potrebna sredstva in moči, če je le sodelovanje človeka z božjo vsemogočnostjo voljno in svobodno.

Naši slovenski skupnosti podarja Bog novega delegata za dušno pastirstvo v osebi dr. Alojzija Starca, dolgoletnega sodelavca pokojnega msgr. Antona Oreharja, ki bo ob neprecenljivi pomoči svojih duhovnih sobratov skrbel za nadaljevanje odrešenijskega načrta med slovensko zdomsko skupnostjo v Argentini.

Nemogoče nam je zaznamovati

NAMENI
APOSTOLATA MOLITVE
ZA JULIJ 1986

- Za katoliško Cerkev v Skandinaviji.
- Za katoliško Cerkev v Hong Kongu.
- Da bi se globlje zavedali poslanstva duhovnikov: brez njih ne bi bilo evharistije med nami.

časovni mejnik, do katerega je skupnost spremil pokojni msgr. Anton Orehar in ob katerem sprejema dr. Starc veliko odgovornost. Le iz znamenj časa moremo razbrati, da se naporna pot zahtevno vzpenja navzgor, ne da bi kdajkoli zavila po gladki ravnini. Novi delegat je mogel to ob strani pokojnega msgr. A. Oreharja od blizu opazovati in motriti, prav tako pa mu lastna dolgoletnakušnja v dušnem pastirstvu nakazuje smer in dosegljive vrhove. Ker poznamo njegovo vztrajnost, potrpežljivost in zaupanje v božjo pomoč, nas navdaja gotovost, da bo z božjim blagoslovom neuklonljivo strmel za duhovno rastjo drage mu naše skupnosti.

Vernike, ki smo del slovenskega verskega občestva v Argentini, nas obvezujeta dve dolžnosti; dolžni smo se zahvaliti Bogu za nov dar — da moremo ohranjati slovensko vodstvo v slovenskem dušnem pastirstvu: dolžni smo tudi hvaležnost dr. Alojziju Starcu za pripravljenost, da sprejme breme te odgovornosti.

Božjega blagoslova, osebnega zdravja in velikodušnega sodelovanja vernikov želimo novemu delegatu verniki slovenske skupnosti.

Milan Magister

Pogovor z novim delegatom

S kakšnimi čustvi prevzemaš odgovorno in težko službo delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini?

Službo delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini prevzemam z brezmejnimi zaupanjem v Boga in z velikim zaupanjem do rojakov.

Ko je bil pred 40 leti ljubljanski kanonik Anton Vovk imenovan za ljubljanskega pomožnega škofa, si je v verjetno najtežjih časih naše zgodovine izbral za geslo: „V Gospoda zaupam.“ Nekaj podobnega je storil lansko leto msgr. Metod Pirih, koprski škof pomočnik. Za geslo si je vzel misel iz 143. psalma: „Vate zaupam!“ Tako nekako čutim tudi jaz ob prevzemu nove službe. V presveto Srce Jezusovo sem zaupal že od svoje mladosti. Prav dobro se še spominjam, s kakšno vnemo smo v letu 1942 študentje opravljali pobožnost devetih prvih petkov. Tudi rajni monsinjor mi je dajal v tem najlepši zgled. Vse velike stvari je izročal presvetemu Srcu Jezusovemu. Na prvi petek v marcu, ki je posvečen Srcu Jezusovemu, je umrl. Za praznik presvetega Srca Jezusovega letos pa sem prejel od Argentinske škofske konference imenovanje. Seveda močno zaupam tudi v rojake. Najprej v dušne pastirje, svoje sobrate, katerih je v Argentini trenutno trinajst, ti so Franče Bergant, Matija Borštnar,

France Cukjati, Jože Guštin, Jože Horn, Branko Jan. CM, Boris Koman, Janez Malenšek in F. Urbanč, France Novak iz San Luisa, Janez Petek CM, dr. Jurij Rode in Jože Škerbec. Prepričan sem, da mi bodo v veliko oporo tudi drugi slovenski duhovniki v Argentini, predvsem s spovedovanjem, pridigami in pisano besedo. Vseh slovenskih duhovnikov je v Argentini trenutno 65.

Poleg duhovnim sobratom pa zaupam tudi laičnim sodelavcem, tako članstvu apostolskih organizacij, odbornikom Slovenskih domov, organizacij in ustanov, našemu učiteljstvu, predavateljem, mladini v naših mladinskih organizacijah, vsem dosedanjim in bodočim sodelavcem, skratka: vsem rojakom dobre volje. Posebej pa moram še poudariti svoje

zaupanje do skritih duš. Med te spadajo številni naši bolniki in onemogli, katere sem z velikim veseljem obiskoval in jim bom še prinašal božjo tolažbo. Vesel pa sem, da tudi Bogu posvečene duše v raznih samostanih molijo in se žrtvujejo za našo skupnost, za slovensko božje ljudstvo v Argentini.

Kaj ti je najbolj budilo pozornost v življenju ali načrtovanju ali delovanju rajnega monsinjorja Oreharja, tvojega predstojnika skozi več kot 32 let v najtesnejšem sodelovanju z njim?

Rajnega monsinjorja Oreharja sem dobro poznal dobrih 40 let. Najprej je bil moj profesor verouka. Bil je odličen katehet, prav rojen za to službo. Veliko jasnost je združeval z močno zavzetostjo, spoštovanjem in dobroto. Naučil je izredno veliko. Potem sta se najini poti ločili za šest let. Ostala sva le v pismeni zvezi za praznike in god. Po novi maši v letu 1953 pa sva bila zopet skupaj. Bil je izrazito voditeljska osebnost. Načrtoval je za daljno in bližnjo bodočnost. V tem okviru moramo gledati njegovo prizadevanje za gradnjo Slovenske hiše. V tem duhu odkrivati njegov napor za duhovno gradnjo slovenske skupnosti v Argentini. Svojim sodelavcem je popolnoma zaupal. Do podrobnosti je bil zvest svetemu očetu in našim škofom. Pri srcu mu je bil zlasti škof Gregorij Rožman. Silno rad je oznanjal božjo

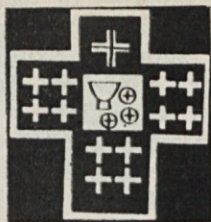
besedo. Tudi molil je veliko. Med potovanji, ki so bila na dnevnem redu, navadno sveti rožni venec. O težavah, ki so ga spremljala, ni govoril. Celó o svoji bolezni, ki ga je mučila dvajset let, ni pravil. „Je že dobro,“ je navadno dejal in nadaljeval pogovor pri drugi temi.

V čem vidiš poglobitni namen slovenskega dušnega pastirstva v Argentini?

Poglobitni namen slovenskega dušnega pastirstva v Argentini vidim v papeški konstituciji „Exul Familia“ iz leta 1952 in v „Navodilu za dušno pastirstvo izseljencev“, ki ga je izdala Kongregacija za škofo 22. avgusta 1969, kjer je rečeno: „Potrebno in primerno je torej, da oskrbujejo izseljence duhovniki istega jezika, in to vse dotlej, dokler je to koristno.“ Isto je potrdil tudi novi Zakonik cerkvenega prava, ki ga je razglasil papež Janez Pavel II. 25. januarja 1983.

Vrhovni namen Kristusove Cerkve je slava božja in zveličanje duš; torej posredovanje, gojitev in rast versko-nravnega življenja. Našim rojakom pa tega na splošno ne more nihče tako posredovati kot slovenski duhovniki. Kar pomislimo na številne bolnike, mladino, oddaljene, onemogle, umirajoče.

Je naša slovenska skupnost v Argentini v skladu s sedanjimi smernicami apostolskega sedeža glede duhovne oskrbe zdomcev in izseljencev?

Glede tega smo nekako na pol poti. Rim je dal solidna navodila. Seveda so precej splošna. Vsak škof jih lahko po svoje razlaga. Nekateri nas dobro razumejo, drugi manj. Msgr. Carreras, bivši škof v San Justu, nam je na primer zaupal „misijo z dušno-pastirsko nalogo, ki ima lastne pravice in je z nekaj izjemami enaka župniji“. Nadškof López iz Rosaria neprestano spodbuja Slovence, naj ostanejo povezani. Tudi predsednik Argentinske škofovske konference, kórdobski nadškof in kardinal Primatesta, je z veseljem potrdil predlog slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja in škofa dr. Stanislava Leniča. Potrebna pa je seveda stalna delavnost. Čim bolj bomo delavni, zavedni in modro ponosni, tem več pravic bomo imeli. Cerkev nam jih nudi, vsiljuje pa nam jih ne. .

V čem je naša povezanost s Cerkvijo v Sloveniji in v Argentini?

Po besedah slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja, ki nas je obiskal pred malo manj kot štirimi leti, smo Slovenci v Argentini „del Cerkve v Sloveni-

ji“. Seveda smo tudi sestavni del Cerkve v Argentini. Cerkev v Sloveniji nam je zelo pri sreč. Z njo čutimo, zanjo molimo, o njej razmišljamo. Slovenski škofje so tudi naši škofje. Ljubljanski nadškof in ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo predlagata Argentinski škofovski konferenci v potrditev novega delegata. Iz Slovenije prejemamo liturgične knjige. Ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo, trenutno škof dr. Lenič, nas povezuje z vsemi slovenskimi zdomci in izseljenci po svetu. Škofov obisk iz Slovenije med nas je pravi praznik. V njem gledamo svojega nadpastirja. Seveda nam je tudi Cerkev v Argentini blizu. Z njo živimo, njeno veselje je tudi naše veselje, njene skrbi so naše skrbi.

Ali je dovolj slovenskih duhovniku na voljo za primerno dušno oskrbo rojakov? In kako bo v prihodnosti?

Trenutno močno pogrešamo rajnega monsinjorja Oreharja. V septembru bo, hvala Bogu, prišel med nas novomašnik Anton Bidovec. Precejšnja ovira je tudi zaposlenost naših dušnih pastirjev v argentinskem dušnem pastirstvu. V bodočnost gledam s precejšnjim optimizmom. Če bo naša skupnost živa in delavna, bo imela vedno nove poklice. Ta in oni kandidat se bo tudi odločil za delo med nami.

Kaj bi dejal glede udeležbe rojakov pri slovenskih nedeljskih mašah?

Glede slovenskih sv. maš bi rad tole poudaril. Vsak dan se darujejo v Argentini sv. maše v našem jeziku v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu in v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi. Vsako nedeljo na desetih krajih: v Slovenski hiši, Bariločah, Carapachayu, Castelarju, Mendoza, Ramos Mejiji, San Justu, San Martinu, Slovenski vasi in v Zavetišču škofa Rožmana. Dvakrat v mesecu je v Berazateguiju. Enkrat na mesec v Villa Devoto (Buenos Aires), Miramaru, Mar del Plati, Tucumanu, Loma Hermosi in Hurlinghamu. Od časa do časa so na štirih krajih, v Transradiu, San Luisu. Córdoba, Rosariu. Enkrat v letu pa v Lujanu, Lourdesu in pri Mariji Pomočnici v Ramos Mejiji. Občasno pa seveda tudi v drugih argentinskih cerkvah.

Slovenske svete maše so izrednega pomena. Družijo nas v eno družino, poglobljajo v veri in v zaupanju ter v ljubezni do Boga in do bližnjega. Neprestano nas oblikujejo. Grade naše občestvo. Slovenska beseda, pesem in molitev ter družba nujno utrjujejo narodno zavest in slovenski besedni zaklad.

Številni rojaki se tega v polni meri zavedajo. Nekateri žal kolebajo sem ter tja. Nekateri pa z opuščanjem le-teh pozabljajo na bisere, ki nam jih Cerkev nudi.

In kaj bi rekel glede svetih ur?

Svete ure na prve petke so zlasta dediščina škofa Rožmana, be-

gunskih taborišč in naših prvih dušnih pastirjev, tako msgr. Oreharja, župnikov Škulja, Kalana, msgr. Hladnika, Lamovška, Malija in Avgušтина.

Sedaj jih imamo na osmih krajih. v cerkvi Marije Pomagaj, Carapachayu, Castelarju, Berazateguiju, Ramos Mejiji, San Justu, San Martinu in v Slovenski vasi.

Svete ure so čas našega češčenja, zahvale, prošnje in zadoščevanja. So najboljša priložnost za zakrament sv. spovedi. Zaradi svetih ur je naše versko-moralno življenje sorazmerno visoko. Dolge vrste mož in fantov, deklet in žena ter otrok pri obhajilnih mizah so zgovorne priče globoko razvitega evharističnega življenja.

30 let si bil asistent pri naših mladinskih organizacijah. Za kaj si se posebej trudil? Kaj želiš, da bi te nudile naši mladini v sedanjem času in v prihodnosti?

V mladinskih organizacijah, tako v Slovenski deklinški organizaciji kot v Slovenski fantovski zvezi, v deklinški in fantovski Katoliški akciji kot tudi v nekdanji Zvezi slovenskih srednješolcev in Dijaškem odseku SDO ter v še sedanjih visokošolski organizaciji SKAD, v katerih sem sodeloval, sem gledal nujna sredstva za versko-moralno, narodno, kulturno in družabno vzgojo mladine.

Rad sem se udeleževal mladinskih sej in sestankov ter prireditvev; včasih so bile mirne, drugič zaspane, tretjič pa burne. Vsa

leta pa sem opazoval dobro voljo in mladosten idealizem številnih odbornic in odbornikov ter članic in članov. Brez osnovnih šol in srednješolskega tečaja ter mladinskih organizacij in pevskih zborov bi bila naša skupnost čisto drugačna.

V bodoče moramo iti po isti poti. Še več! Stalno moramo bolj zavestno in odgovorno mladini posredovati človeško, krščansko in narodno vzgojo. Brez rednih in dobro pripravljenih predavanj, sestankov, sej in srečanj ne bo šlo. Seveda je potrebno tudi petje. Ne smemo pozabljati na igre, šport in druge prireditve. Družabno življenje, ki je sicer potrebno kakor sol v hrani, pa je treba dvigniti na visoko raven.

Kaj bi dejal glede našega verskega tiska?

Verski tisk je najprej dragocena vez med nami. Nadalje nas obvešča o glavnih dogodkih v skupnosti, v Argentini, v Sloveniji in po svetu. Brez njega bi bili gluhi in slepi za marsikatero dogajanje v svetu. Še več! Naša verska glasila nam žele tudi pomagati, da bomo vedno bolj ljudje in vedno bolj kristjani. Koristi verskega tiska so vsekakor velike. Če bi prenehal, bi bila nepopravljiva ško-

da. Večja kot si moremo misliti.

Kaj je treba torej storiti? Tri stvari priporočam: 1. Redno branje. Branje verskega tiska je eno zunanjih znamenj naše pripadnosti občestvu verujočih. Branje je kakor vsakdanja molitev in nedeljska sv. maša. 2. Novi naročniki! Verski časopis, dobra knjiga, spada v krščansko družino tako kakor križ na steni ali jasllice v božičnem času. 3. Poravnati čimprej naročnino!

Kaj bi še rad poudaril ob prevzemu svoje službe?

Ob prevzemu svoje službe bi vsem dragim rojakom v Argentini rad poslal prisrčne pozdrave, besede spodbude in velikega upanja.

Pozdrave rojakom v Buenos Airesu, Berazateguiju, Bariločah, Córdobi, Carapachayu, Castelarju, Mendozi, Mar del Plati, Miramaru, Ramos Mejiji, Rosariu, San Luisu, San Justu, San Martinu, Slovenski vasi, Tucumanu in povsod, kjer žive naši rojaki.

S pozdravi pošiljam želje, da bi bili tudi v bodoče bratje in sestře med seboj, živi udje svete Cerkve, neutrudljivi graditelji slovenskega verskega občestva v Argentini, ljubitelji naših šol in Domov, Slovenske hiše s cerkvijo Marije Pomagaj in vsega, kar je našega, vsega, kar so ustvarili naši zavedni očetje in matere, možje in žene ter upanja polna mladina.

Naj nam vsem skupaj pomagajo na naši življenjski poti vsemo-

gočni Bog, Marija Pomagaj, naši svetniški kandidati. naše nepozabne žrtve, škof Gregorij, msgr. Orehar in številni izmed nas, ki

so že odšli v večnost in so v večni slavi, kamor, daj Bog, da bisi vsi dospeli.

Pogovarjal se je Jože Škerbec

TANGO PET BESED

Vsako pomlad Hrepenenje reče:
„Cveti oznanjajo slutnjo sreče,
mébes je prost od uteži zime,
svet zelení od ženitev ptic —
sreče pa ni domov.“

Vsako pomlad Hrepenenju rečem:
„Ali ne veš? Glej te sončne sveče,
mraku prižgane, da najde vid:
ker z groba se vrnil je Božji Sin
Živ! Za pot skoz Nebo.“

Vsako pomlad mi solzó obriše,
da sem že malce manj žalosten;
On Hrepenenju od doma piše,
zmeraj ma koncu dodam refren:
„moj Gospod in moj Bog!“

LJUBI SVETI DUH!

„Apostole si učil jezikov —
svet odrašča gluh...

Nauči me rodnih ust obliko,
ljubi Sveti Duh!

Apostole si obdal s svetlobo —
svet je srčno siv...

Naj rasem v moč, ki žari v zvestobo:
naj bom ljubezniv!“

In Sveti Duh, ki povsod kraljuje,
čuje droben glas.

Morda že zdaj vetru narekuje
zame nov ukaz.

Vladimir KOS

Mons. Orehar in naš tisk

Msgr. Orehar je dobra doumel moč verskega tiska. Že v taborišču je izdajal verski tednik Sejavec, v Argentini pa tudi kmalu začel izdajati tednik Oznanilo, od Hladnika pa prevzel Duhovno življenje. Mreža raznaševalcev našega tedenskega tiska je bila spletena že v začetku naše zdomske skupnosti in je — morem reči — eden izmed prvih temeljev organiziranosti. Prek nje se je naš rojak začel povezovati in dihati s skupnostjo. Kadarkoli je monsignor govoril o sestavinah, ki nas bodo ohranjale, je bila beseda o tisku. Ker se je zavedal, da je tedenski list podaljšana te-

denska pridiga, je od vsega početka nudil Oznanilo brezplačno. Verjel je v velikodušnost in prepričanost svojih rojakov, da bodo ohranjali ta list, ne da bi moral nastaviti naročnino. Ni se zmotil. Oznanilo vzdržujemo prostovoljno že skozi 38. leto. Vera, ki gore prestavlja!

Za geslo letošnjega pastoralnega in apostolskega leta smo si izbrali „Naš tisk — božji dar.“ Ta dar nam je bil posredovan tudi po osebnosti našega monsignorja. Geslo hočemo zaklicati svojemu srcu, da naše časopisje ni nekaj tedenskega papirja več v naši hiši, temveč da je to beseda,

Družina Orehar na dan nove maše novomašnika Antona 15. julija 1934.

ki prihaja iz božjih ust in od katere mora človek živeti. Da je to tudi tisti duhovni kruh, ki molimo zanj v očenašu. „Dajte ljudem jesti“, naroča Jezus, misleč tudi na duhovno hrano, ki se pomnožuje s sodobnimi tiskarskimi tehnikami. Če nam zamre naša pisana in tiskana beseda, bo

med nami nastala duhovna lakota, bo naša skupnost hiralala od duhovnega stradeža. Ena izmed naših velikih nalog je naša tiskovna akcija v najširšem pomenu besede. Letošnje leto naj pokaže na vsa vprašanja našega tiska in nas spodbudi za delo v naslednjih letih. **Milan Magister**

V spomin duhovniku A. Oreharju

Velikonočna številka Nedelje, lista krške škofije, 30. 3. 1986

Ob peti uri popoldne, 7. marca, je v Mendози umrl dušni pastir vseh Slovencev v Argentini. Četudi je zadnja leta tako bolehal, da so se bali zanj, je smrt le presenetila rojake. V Mendozo je šel prav zato, da bi se po nasvetu tamkajšnega slovenskega duhovnika Horna zdravil v zelo dobri vojaški bolnišnici. Bilo je prepozno. Pri vsem prizadevanju zdravnikov je prav tam izdihnil.

Seveda so ga prepeljali v Buenos Aires, tam ga je že na letališču čakala velika skupina Slovencev. Na mrtvaški oder so ga položili v slovenski cerkvi Marije Pomagaj, kjer je pokojni redno maševal. Prav v tej Slovenski hiši z veliko dvorano in več manjšimi ter z lepo moderno kapelo je nekako utripanje slovenskega srca v Argentini.

Rojaki so se vrstili kakor v procesiji. Prihajali pa so tudi Argen-

tinci. Pokojni delegat za dušno pastirstvo je bil namreč znan in priljubljen tudi med Argentinci. Prišel se mu je poklonit tudi kardinal nadškof Juan Carlos Aramburu. Že prvi dan je bila maša zadušnica; to so darovali njegovi sodelavci. V nedeljo, 9. marca, je bila spet maša; pri tej je poleg dr. Starca in g. Horna somaševal tudi tajnik Argentinske katoliške komisije za izseljence p. Lorenzo.

V ponedeljek, na pogrebni dan, je pogrebno mašo vodil dr. Starc, ob njem pa je bilo 44 duhovnikov, od teh so bili večinoma Slovenci. To je tudi svojevrstna priča, kako so bili slovenski duhovniki povezani s pokojnim in kako so še vedno povezani s to osrednjo hišo, od koder je vodil svoje delo msgr. Orehar. V pozdrav so mu govorili zastopniki raznih organizacij. Da imenujemo samo tri: v ime-

nu Zedinjene Slovenije je govoril Lojze Rezelj, v imenu Katoliške akcije Milan Magister in v imenu Srednješolskega tečaja dr. Marko Kremžar.

Mrtvo truplo so pospremili na pokopališče San Justo, toda le začasno položili v grobnico g. Zupana. Željo in namen imajo, da bi ga prenesli nazaj in dokončno položili njegove ostanke v cerkvi Marije Pomagaj, ki je bila v glavnem njegovo delo, kakor tudi vse, kar pojmuje pod besedo „Slovenska hiša“. Ni treba omenjati, da so bile maše zadušnice po vseh okrajih, kjer imajo svoja središča slovenski ljudje.

Msgr. Orehar je bil Gorenjec, rojen 12. junija 1910 v Predosljah pri Kranju. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v Kranju. Leta 1929 je vstopil v ljubljansko semenišče in bil 8. julija 1834 posvečen v duhovnika.

Pokojni je bil vseskozi le duhovnik z vsemi svojimi darovi. Sprva je bil kaplan v Mengšu in št. Vidu nad Ljubljano. Njegov sen pa je bil biti katehet, profesor verouka. In tega poklica dejansko nikdar ni popustil, ne v domovini ne v tujini. Kmalu je postal stolni vikar in obenem katehet na raznih šolah. Ta skoraj njegov posebni poklic ali osebna nota njegovega duhovništva ga je potem spremljala v taborišča, kjer se je kakor prej doma posvečal zlasti mladini.

Leta 1948 je prišel v Argentino

in takoj stopil v stik s tedanjim izseljenkim duhovnikom za Slovence msgr. Hladnikom. Sodeloval je pri listu Duhovno življenje, začel izdajati tedensko Ōznano. Ko pa je bil Janez Hladnik imenovan za župnika v fari sv. Jožefa v Lanusu, je prevzel vodstvo dušnega pastirstva za Slovence msgr. Orehar. Za to službo je bil uradno potrjen 5. decembra 1953, ko je bilo dušno pastirstvo za izseljence urejeno po navodilih okrožnice Pija XII. Exul familia.

S tem se je njegovo delo raztegnilo na vso Argentino. Glavni spomenik si je pač postavil s Slovensko hišo in kapelo Marije Pomagaj. Seveda, če govorimo o vidnih spomenikih. Več pa je vredno dejstvo, da je bil moder voditelj svojih rojakov. Znal je nastopati mirno, znal je poslušati, preudarjati, in ko je bilo potrebno, tudi odločati. Morebitna navzkrižja je znal zgladiti, duhove pomirjati in vse usmerjati v božje.

Dan mu je bil redek dar, da si je z lahkoto zapomnil vsak obraz in vsako ime. In kaj to pomeni ljudem v tujini! Ko je obiskoval svoje rojake po vsej Argentini, ne samo v Buenos Airesu, je prenekateremu človeku zaigralo srce, ko mu je povedal ne le ime in od kod je, ampak tudi, kje in kako sta se prvič srečala. Za tako službo nedvomno velik dar.

Kako je za vsako ceno hotel biti katehet, je razvidno, da je v srednješolskem tečaju učil vsa leta. Ko je letos rekel: ne morem

več, so vsi vedeli, da gre zares. Kajti to je bila njegova najljubša naloga: mladim ljudem širiti versko obzorje in utrjevati njihovo vero.

Slovenci v Argentini ga ne bodo pozabili. Pa tudi domovina ne. Dr. Starc je dobil iz Ljubljane brzjav, ki sta ga podpisala nadškof Šuštar in pomožni škof Le-

nič: Iskreno žalujeva in izražava sožalje vsej slovenski argentinski družini ob smrti monsinjorja Oreharja. Gospod naj mu bo plačnik!

Temu sožalju se na skromen način pridružuje tudi uredništvo Nedelje, saj mam pokojni ni bil tuj. Rad je zahajal tudi na Koroško in obiskoval svoje znance.

Slovenski škofje ob mesecu dobrega tiska

Dragi sodelavci pri apostolatu verskega tiska!

Ob mesecu verskega tiska bi se vam slovenski škofje radi najprej iskreno zahvalili za vaše požrtvovalno delo, ki ga opravljate pri verskem tisku. Zavedamo se, da s pomočjo vašega prizadevanja najde tiskana beseda pot v številne slovenske verne družine. Brez verskega tiska naše oznanjevanje ne bi doseglo toliko ljudi kot jih sedaj.

Cerkev je v koncilskih dokumentih, pa tudi v različnih pokoncilskih poslanicah poudarila velik pomen tiska in drugih sredstev družbenega obveščanja pri vsestranskem razvoju človeške osebnosti: na področju obveščanja, oblikovanja, kulturne rasti, prav tako pa tudi na področju razvedrila in oblikovanja prostega časa. V koncilskem odloku o sredstvih družbenega obveščanja be-

remo, kako moramo v Cerkvi skrbeti za verski tisk: „Predvsem je treba podpirati dober tisk. Da pa se bodo bralci navzeli res krščanskega duha, je treba ustanavljati in vzdrževati resnično katoliški tisk in ga širiti. Izdaja naj se očitno z namenom oblikovati, utrjevati in širiti javno mnenje, ki bo v skladu z naravnim pravom ter s katoliškim naukom in načeli... Širi naj tudi novice iz življenja Cerkve in jih prav razlaga“ (O 14).

Verski tisk je zato nenadomestljiv pripomoček pri poglobljanju verskega prepričanja in življenja tako pri posameznih vernikih kot tudi pri širših cerkvenih občestvih. Kristus je Cerkvi za vse čase zaupal nalogo posredovati odrešenje vsem ljudem. Tudi danes pri našem oznanjevanju s tiskano besedo dosežemo veliko več ljudi kot samo z go-

vorjeno. Ob tem prav tako lahko rečemo še več: v novih oblikah apostolata s pomočjo tiska in drugih sredstev družbenega obveščanja Cerkev odkriva božje stvariteljsko in odrešenjsko delo, ki ga moramo verniki odkrivati in razvijati naprej. V naših razmerah to še posebej velja prav za verski tisk, ker nam druga sredstva družbenega obveščanja skoraj niso dosegljiva. V omenjenem konsilskem odloku piše: „Pastirji Cerkve naj svojo dolžnost na tem področju marljivo spolnjujejo, saj je tesno povezana z njihovo redno oznanjevalno službo. Tudi laiki, ki ta sredstva poklicno uporabljajo, naj se trudijo pričati za Kristusa, v prvi vrsti s tem, da bo vsakdo svojo službo vršil vedno in z apostolskim duhom, pa tudi tako, da bodo s svojimi tehničnimi, ekonomskimi, kulturni-

mi in umetniškimi sposobnostmi Cerkvi neposredno pomagali pri pastoralnem delovanju... Vernike pa je treba opozarjati, da so dolžni katoliški tisk brati in razširjati, da si bodo tako mogli o vseh dogodkih ustvariti krščansko sodbo“ (O 13, 2; 14).

Mesec verskega tiska 1986 obhajamo v Cerkvi in Slovenskem v pastoralnem letu, ki je posvečen evharistiji. Na evharistično leto spominja tudi priložnostni lepak, ki ga je izdala Komisija MPS za verski tisk. Na lepaku je napis: BESEDA — KRUH — ŽIVLJENJE. Brez besede in kruha si je težko zamisliti človeško življenje, brez Besede in brez Kruha pa ni tudi božjega življenja. Ko boste našim vernikom posredovali verski tisk, skrbite predvsem za to, da bo v vsem vašem pisanju in drugem delu pri verskem tisku odmevala božja beseda, ki bo vabila bralce, da bodo segali po Kruhu, se sami z njim hranili in bili pripravljeni deliti ga tudi z drugimi.

Prepričani smo, da boste tudi v letošnjem mesecu verskega tiska temu pomembnemu pastoralnemu delu namenili dovolj pozornosti. Bodite iznajdljivi, in če je mogoče, organizirajte razstavo dobrega tiska v cerkvi ali veroučni učilnici. Vedno znova si pridobivajte sodelavce iz vrst laikov, ki vam bodo uspešno pomagali pri tem vašem apostolskem delu.

Naj vas pri tem delu spremlja poseben božji blagoslov!

Vaši škofje

Škof dr. Gregorij Rožman in koroški Slovenci

Za razvoj in obstoj vsakega naroda je odločilnega pomena njegova duhovna vsebina. To velja še prav v posebni meri za številčno majhne narode. Slovenski narod je bil v času svoje zgodovine v srednjeevropskem prostoru izpostavljen neštetokrat nevarnostim, ki so močno ogrožale njegov obstoj. Prestajal je pretrese na narodnem organizmu in si znal vedno spet utirati pot v bodočnost.

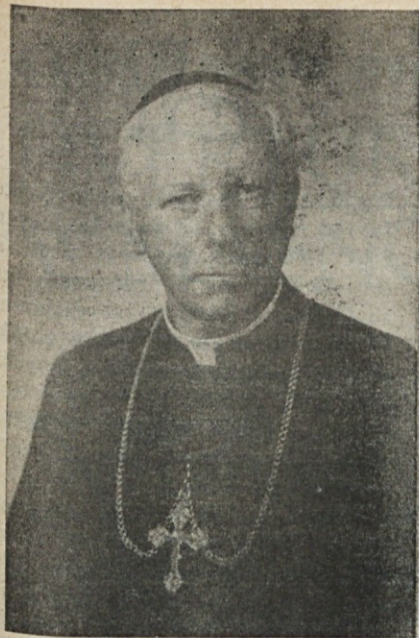
Najglobljo duhovno vsebino je posredovalo slovenskemu narodu krščanstvo. Upravičeno smemo trditi, da mu je prav krščanstvo omogočilo izoblikovati v zgodovini bogato kulturno in duhovno osnovo. Kakšno veliko poslanstvo pripada pri ohranitvi in razvijanju duhovne vsebine slovenskega naroda danes Cerkvi v Sloveniji dobro vemo. Slovenska metropolija v Ljubljani je več kot cerkvena ustanova, je za slovenski narod hkrati perspektiva.

Za duhovno poglobitev se je kot ljubljanski škof uspešno prizadeval dr. Gregorij Rožman, koroški rojak iz Dolinčič pri Šmihelu v Podjuni. Evharistični kongres l. 1935 v Ljubljani in kongres Kristusa Kralja l. 1939 ob navzočnosti papeževega legata

kardinala Avgusta Hlonda s Poljske sta svetilnika, ob katerih se je zgledoval slovenski narod v času, ko je Evropo močno ogrožala ateistična in protikrščanska miselnost. Obeh kongresov se je udeležilo znatno število slovenskih duhovnikov in laikov s Koroške. Oba kongresa sta dala tudi koroškim Slovencem močne pobude za versko življenje. Sploh smo bili deležni koroški Slovenci med obema vojnama močne duhovne opore s strani Cerkve v Sloveniji, saj je prihajal od tam skoraj izključno ves katoliški tisk, če izvzamemo verski tednik „Nedejlo“.

V času, ko je bila slovenska narodna skupnost po koroškem plebiscitu v deželi najbolj ponižana, je dosegla eno največjih odlikovanj, ko je bil l. 1929 imenovan od sv. očeta za pomožnega škofa in leto kasneje za ljubljanskega škofa koroški Slovenec dr. Gregorij Rožman. Kot škofovsko geslo si je izbral preroške besede: „Križa teža in plačilo“.

Slovenski narod skuša najti bolj objektivno sliko o dogodkih med drugo svetovno vojno in po njej. Lik škofa Rožmana izstopa pri tem vedno močneje kot lik duhovnika, ki je nadvse ljubil slovenski narod, mu zvesto stal ob

strani tudi v najtežjih dneh njegove zgodovine, mu dajal oporo do zadnjega, ko je 16. novembra 1959 v Clevelandu v Združenih državah Amerike za vedno zatisnil svoje oči.

Tu nekaj življenjskih podatkov: Rodil se je 9. marca 1883 v Dolinčičah pri „Pongracu“ v far' Šmihel pri Pliberku. Dne 21. junija 1907 je škof dr. Kahn Rožmana posvetil v duhovnika. L. 1908 je bil nameščen za kaplana v Borovljah. L. 1912 je napravil na Dunaju doktorat in bil nato profesor bogoslovja v Celovcu. L. 1919 je bil dr. Gregorij Rožman povabljen za profesorja bogoslovne fakultete na novoustanovljeni slo-

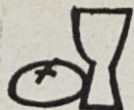
venski univerzi v Ljubljani. L. 1929 ga je papež Pij XI. imenoval za pomožnega škofa. Ko je šel l. 1930 škof dr. Anton Bonaventura Jeglič v pokoj, je postal dr. Gregorij Rožman ljubljanski škof. Maja 1945 je prišel na Koroško, l. 1948 pa kot begunec v Severno Ameriko. Umrl je 16. novembra 1959. Pokopan je na samostanskem pokopališču cerkve pri Mariji Pomagaj v Lemontu, na ameriških Brezjah, kjer delujejo slovenski frančiškani.

Znano je, da je bil škof dr. Gregorij Rožman po drugi svetovni vojni po procesu, ki je bil v Ljubljani med 21. in 30. avgustom 1946, obsojen na 18 let zapora. V zagovoru, ki ga je poslal Vatikanu, je navedel sledeči vzrok svoje obsodbe: „Odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu, popolnoma v smislu enciklike ‚Divini Redemptoris‘, največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstajala... To svojo dolžnost sem vršil kljub nevarnosti, da se je od komunistične strani marsikatero moje delo napačno tolmačilo kot sodelovanje z okupatorjem... To je moj ‚zločin‘, ki sem moral biti zaradi njega obsojen.“

Nikakor se me čudimo, da so nastale po drugi svetovni vojni spriče ideoloških in političnih razmer v Jugoslaviji in njih vplivu na zamejske Slovence popačene slike

o škofu Rožmanu. Vendar si je utirala resnica glede Rožmanovega zadržanja in delovanja med drugo svetovno vojno pot tudi v slovensko koroško javnost. Družba sv. Mohorja v Celovcu, najuglednejša slovenska versko-kulturna ustanova v deželi, je bila od prvih začetkov svojega obnavljalnega delovanja v tesnem stiku s škofom Rožmanom. Najbolj primerno pa se je oddolžila celovška Mohorjeva družba spominu in delu tega velikega Slovence z življenjepisom, ki ga je napisal lazarist dr. Jakob Kolarič. Duhovno podobo velike osebnosti na prelomnici časa je izdala in založila v treh delih Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Na kvatrnem sestanku 11. oktobra 1984 so se duhovniki Sodalitete zbrali v Šmihelu. Poseben povod je bil obhajanje 25-letnice smrti škofa Rožmana, rojaka iz šmihelske fаре. Duhovniki so se poklonili svojemu bivšemu članu Sodalitete in odkrili v cerkvi spominsko ploščo v spomin in zahvalo za njegov duhovniški zgled in za vse, kar je storil za verski in narodni živelj na Koroškem. Ob navzočnosti številnih članov Sodalitete in šmihelskih faranov so šmihelski duhovniki g. Avguštin Čebul, predsednik Sodalitete, g. Stanko Trap in g. Janez Tratar skupaj z dekanom Sriencem obhajali sv. mašo za škofa Rožmana in vse rajne sobrate sodalitetne skupnosti. G. dekan Kristo Srienc pa je v svoji pridigi orisal svetel lik rojaka, duhovnika in škofa

Rožmana in razlagal njegovo škofovsko geslo: „Križa teža in plačilo.“ Na kraju, kjer je pred 77 leti daroval svojo prvo sveto mašo Gregorij Rožman, so duhovniki Sodalitete šmihelskemu rojaku odkrili spominsko ploščo. Koroški slovenski duhovniki so se s tem spomnili škofa, ki je v najtežjih urah slovenskega naroda vodil ljubljansko škofijo.

Vsako leto se srečajo slovenski duhovniki iz zamejstva in zdomstva na skupnem srečanju, kjer razpravljajo o perečih vprašanjih pastoralnega dela, ki ga opravljajo med Slovenci. V drugi polovici meseca avgusta so se srečali v Modestovem domu Družbe sv. Mohorja v Celovcu. V okviru tega srečanja je bila tudi slovesnost blagoslovitve slike škofa dr. Gregorija Rožmana. Odbor celovške Mohorjeve družbe je bil pri tej slovesnosti skoraj v celoti zastopan. Slika, ki so jo darovali Slovenci iz Amerike, visi v knjižnici Modestovega doma. Slomškovemu krožku v Clevelandu gre zahvala, da je posredoval slovenski študirajoči mladini na Koroškem tako kvalitetno umetniško sliko našega rojaka škofa dr. Rožmana, ki bo ostal Slovincem tudi v bodoče zgled duhovnika in rodoljuba.

(Koledar Družbe sv. Mohorja v Celovcu 1986)

KAKO Z MAŠNO DARITVIJO SODELOVATI?

UVERTURA V MAŠNO DARITEV

Trenutki zbranosti pred sv. mašo: poklicati si v zavest, kaj se bo dogajalo na ambonu, na oltarju in zlasti v našem srcu, ki naj postane ambon in oltar.

Lojze je prišel k sv. maši, ko je odzvonilo tričetrt. Navadil se je, da vedno pride nekoliko pred začetkom. Sploh se mu zdi ta čas zelo dragocen. To so trenutki, v katerih se zbere in si pokliče v zavest, kaj se bo dogajalo na ambonu, na oltarju in zlasti v njegovem srcu. Na ambonu in oltarju zato, ker je sv. maša sestavljena iz dveh tesno med seboj povezanih delov, iz besednega in in evharističnega bogoslužja. V njegovem srcu pa zaradi tega, ker sta ambon in oltar usmerjena na človekovo srce, ki naj postane ambon in oltar.

Zgradbi zelo urejena in se organsko razvija. Podobna je drami, le da pri njej nima glavne vloge človek, ampak poveljani Kristus sam, ki mi le pravi človek, marveč tudi pravi Bog. Razlikuje pa se od drame tudi po tem, da pri sv. maši ni in ne sme biti gledalcev. Pri njej na neki način vsi igramo. Vsak ima svojo vlogo, in sicer od začetka do konca. Okrog oltarja in ambona se sicer sučejo le nekateri, vsi pa moramo igrati na oltarju in ambonu svojega srca. Pa tudi na oltarju in ambonu imamo svojo vlogo.

Sv. maša je po svoji obredni

Je primera z dramo upraviče-

na? Pri maši pravzaprav ne gre za igro kot na odru, marveč za življenje. Dramo igralci naučeno zaigrajo, sv. maše pa ne moremo na tak način zaigrati. Tu mora biti vse pristno.

Pred besednim bogoslužjem je začetni obred, h kateremu spadajo: Vstop, pozdrav, skupno kesanje, Gospod usmili se, Slava in prošnja.

Zasliši se zvonček pred zakristijo. Mašnik z bralcem in ministranti gre k oltarju. Veseli glasovi božične ljudske pesmi, pri kateri sodeluje tudi Lojze, napolnijo ves prostor. Mašna daritev se je s pesmijo začela. Vstopna pesem daje vsej sv. maši svojski božični značaj. Lojze ve, da se bo ta sv. maša razlikovala od mašne daritve v adventnem, postnem ali velikonočnem času. Angelsko petje svete noči je nekaj drugega kakor adventno hrepenenje po Zveličarju sveta, postno sočustvovanje s trpečim Kristusom na Oljski gori ali na Golgoti ali veselo zmagoslavje naših velikonočnih pesmi.

Pesem je vse zbrane povezala v eno občestvo. Nič več niso le posamezniki pred Bogom, marveč skupnost, Cerkev. V edinosti so z mašnikom in njegovimi pomočniki, katerih prihod k oltarju spremlja pesem. Mašna daritev je bolj kakor katerokoli drugo cerkveno opravilo občestveno dejanje. Mašne molitve so zato v glavnem vse v množini. Cerkev se nikjer tako ne razodeva kot skupnost kakor ravno pri evharistični skriv-

nosti. Pri sv. maši ne gre za navaden shod ljudi, ampak za sveti zbor, ki ga skliče Bog. Kristjani so zbrani v Jezusovem imenu, zato je on med njimi.

Mašnik in njegovi pomočniki počastijo oltar; mašnik ga tudi poljubi. Oltar namreč pomeni Kristusa. Že se zaslišijo prve mašnikove besede: „V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ Vsako opravilo bi morali začenjati v imenu presvete Trojice. Mašno daritev še prav posebej. Znamenje križa kaže na oltar križa, na katerem se je izvršila golgotska daritev. Po mašni daritvi sega ta krvava daritev s svojim skrivnostnim vplivanjem tudi do nas. Znamenje križa spominja kristjane tudi na njihov krst. Vsaka mašna daritev pomeni za udeležence rast v krstni milosti.

Poln vsebine je mašnikov pozdrav vsem navzočim vernikom: „Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, ljubezen Boga Očeta in občestvo Svetega Duha z vami vsemi.“ Prvič je to bogato vseščilo na koncu svojega drugega pisma Korinčanom uporabil sv. Pavel. Tudi druge tri oblike pozdrava so lepe in povezane s sv. pismom. Ko božje ljudstvo na mašnikov pozdrav odgovori „In s tvojim duhom“, se jasno pokaže, da pri sv. maši ne gre le za pogovor z Bogom, marveč tudi za medsebojen dialog. Navzoči Gospod, poveličani Kristus, vse povezuje v eno.

Ko je duhovnik z nekaj besedami uvedel vse navzoče v prazni-

ško mašo, jih povabi k skupnemu ksanju. Lojze se zamisli. Odkar se resno trudi, da bi bil dober kristjan, je greh njegov glavni sovražnik. Vedno bolj spoznava, kako mu poleg redne spovedi prav mašna daritev daje moč za sprijemanje s tem sovražnikom.

Vsi navzoči Bogu in drug drugemu priznajo, da so grešili v mislih, besedah in dejanju, mnogo dobrega opustili in slabega storili. Kristus je tisto božje Jagnje, ki odjemlje grehe sveta. Treba se jih je v moči njegove milosti kesati in se od njih odvrniti.

Priznanje in obžalovanje grehov pred daritvijo poznajo tudi druga verstva. Povsod se zavedajo, da je treba priti k Bogu s pripravljenim, čistim srcem, da bo Bog daritev sprejel.

Že Nauk dvanajsterih apostolov, eden najdragocenejših starokrščanskih nesvetopisemskih spisov, ki je verjetno iz konca 1. stoletja, naroča na začetku euharistične daritve priznanje grehov in medsebojno spravo: „Na

Gospodov dan se zbirajte za lomljenje kruha in za zahvalo. Pri tem najprej priznajte svoje grehe, da bo vaša daritev čista. In kdorkoli je v prepiru s svojim tovarišem, naj se ne pridruži vašemu zboru, dokler se ni spravil, da bi vaša daritev ne bila onečaščena.“

Prošnji klic „Gospod, usmili se“ Lojzeta spomni na nekatera svetopisemska mesta, kjer se ljudje v stiski obračajo na Kristusa ali na nebeškega Očeta. Tako je slepi Bartimej prosil Jezusa: „Davidov Sin, Jezus, usmili se me!“ (Mr 10, 47). Ponižni cestničar se je trkal na prsi in govoril: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ (Lk 18, 13). Pred Jezusom je treba priznati svojo stisko in neodrešenost. Tako bo šlo res za klic na pomoč, klic vernega srca v stiski. Spev izraža našo revščino in hkrati zaupanje v poveljčanega Kristusa.

Vzklik „Gospod, usmili se!“ je bil na grškem vzhodu že v 4. stoletju odgovor ljudstva na posamezne litanijske prošnje, ki jih je molil diakon. Od 9. stoletja so z besedo „Gospod“ označevali Kristusa, saj je že sv. Pavlu Gospod najbolj priljubljen naziv za Kristusa. Od 9. stoletja dalje pa so ta spev večinoma obračali na posamezne božje osebe: Očeta, Sina in Svetega Duha. Danes spet mislimo na Kristusa.

Lojze vedno bolj odkriva lepoto in vzvišenost prastare in častitljive hvalnice „Slava“. Ta pesniška umetnina spada med naj-

starejše nesvetopisefske pesmi, a je zelo blizu svetopisemskim spevom. Prvotno je bila jutranja hvalnica. Dokončno je prišla v sv. mašo v 11. stoletju kot povečevanje božje slave in molitev h Kristusu.

„Slava“ kot izrazita hvalnica je med prošnjim klicem „Gospod usmili se!“ in duhovnikovo prošnjo. Tako sta v začetnem obredu mašne daritve navzoči obe bistveni sestavini krščanske molitve: slavlina in prosilna molitev.

Lojze ima veliko razlogov za hvalo in zahvaljevanje Bogu. Že zato, ker mu je tolikokrat odpustil grehe, ker je postal smisel njegova življenja in napolnjuje vsako njegovo praznoto. Zato „Slavo“ molj iz srca. Z vsem svojim življenjem hoče slaviti Boga, pri „Slavi“ pa to svojo voljo izrazi tudi z besedami.

Začetni obred sklene mašnik z glavno mašno prošnjo. Mašnik, ki predseduje evharističnemu slavju, najprej povabi vse navzoče k molitvi. V molku pred prošnjo se vsi zavedo, da stojijo pred Bogom,

in mu predložijo svoje osebne želje.

Lojze je mašniku zelo hvaležen za razločno, dostojanstveno molitev prošnje. Tako more spremljati bogato vsebino in z odgovorom „amen“ to vsebino napraviti za svojo osebno molitev. S pozornim poslušanjem je spoznal, da mašnik v prošnji najprej Boga nagovori, na primer: „Dobri Bog, usmiljeni Bog, Bog naš Oče, dobri Oče, vsemogočni večni Bog.“ Nato je pogosto misel, ki je v zvezi z dobo cerkvenega leta ali s praznikom ter že nakazuje, kaj homo prosili. Sledi samo jedro prošnje, ki jo mašnik sklene z daljšim sklepom, v katerem so redno omenjene vse tri božje osebe. Pri božični zorni maši se glavna prošnja, ki ima vse naštete prvine, glasi:

Vsemogočni Bog, tvoja učlovečena Beseda nas je obsijala z novo lučjo. Naj odseva v naših delih, kar se po veri sveti v naši duši. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s teboj v občestvu Svetega Duha živi in kraljuje vekomaj.

ALOJZ REBULA O BARAGU

Kaj ste na Baragovem liku posebej občudovali?

Njegovo človeškost, njegovo gentlemenstvo, njegovo uravnovešeno, njegovo navezanost na Slovenijo, njegovo politično inteligenco. Na krščanski ravni pa, mislim, človeka najbolj prevzame njegova brezprimerma vera. Pa tako rekoč pokoncilski naprednost njegovega misijonarskega koncepta, v čemer je bil pionir, saj je „poindijanjeni“ apostol, za pol stoletja prehitel na primer „poarabljenega“ Charlesa de Foucauda ali „pokitajčenega“ Friderika Lebbeja.

Nekaj o splavu

Iz svojih gimnazijskih let se dobro spominjam, kako močan vtis je name naredilo, ko smo se pri zgodovini učili, da je pri nekaterih starih narodih (menda so bili med temi tudi Rimljani) ob rojstvu novega otroka v družini oče odločil, ali ga sploh sprejme v družino ali ne. Če otrok ni našel milosti v njegovih očeh, so ga izpostavili v gozdovih ali gorah, da je umrl od lakote ali pa so ga požrle divje zveri. Nisem mogel razumeti, da morejo biti na svetu tako brezsrčni in kruti ljudje, ki komaj rojenega lastnega otroka obsodijo in izročijo v smrt. Tedaj še nisem vedel, da to de-

lajo tudi matere in očetje v današnjem „civiliziranem“ svetu in to na tisoče in tisoče vsak dan, in ne le na skrivnem, temveč pogosto v modernih klinikah in s sodelovanjem priznanih zdravnikov, ki so pred nastopom svoje zdravniške prakse prisegli, da bodo „imeli brezpogojno spoštovanje do človeškega življenja in sicer od trenutka spočetja naprej.“

Strahota teh množičnih pokolov nedolžnih, nerojenih otrok, se še stopnjuje spričo dejstva, da pri tem sodelujejo celo države, ki so prve poklicane, da ščitijo največjo naravno dobrino vsakega državljana, namreč neokrnjenost njegovega življenja. Danes nekatere države ne samo ne ščitijo teh življenj, temveč — nasprotno — dajejo vso zakonsko zaščito in gmotno pomoč ubijalcem.

Ko govorimo o splavu, mislimo na umor otroka v materinem telesu v prvih mesecih njegovega življenja — v času, ko še ni zmožen, da bi živel zunaj njenega telesa. Gre za pravi umor, a ker ta izraz zveni preveč kruto in obtožujoče, se raje govori o „prekinitvi nosečnosti“, kar pa na stvari sami seveda nič ne spremeni. Tako so tudi nacisti govorili o „dokončni rešitvi judovskega vprašanja“, pri tem pa mislili na umor milijonov Judov na najbolj nečloveški način.

Da je splav težak zločin in v nebo vpijoč greh, je vsakemu člo-

veku, ki zna misliti in je ohranil nekaj prave vesti, takoj jasno. Zločin, ki ga na noben način in v nobenih okoliščinah ni mogoče opravičiti. Starši so svobodni, da priključijo novo bitje v življenje ali pa ga ne priključijo, a ko je enkrat nov otrok spočet, je zaživelo novo človeško bitje, s katerega življenjem starši ne razpolagajo. Od prvega trenutka spočetja je to nova človeška oseba z vsemi osnovnimi človeškimi pravicami, ki ji kot takšni pripadajo. In najbolj osnovna pravica, podlaga vseh drugih, je prav pravica do bivanja, do življenja. Še več, otrok ima pravico zahtevati od tistih, ki so mu življenje dali, da mu ga tudi branijo in pomagajo razviti do popolnosti. Pri splavu so pa prav starši tisti, ki ne samo ne izpolnijo te svete dolžnosti, temveč mu življenje celó vzamejo. Ga obsodijo na smrt in redno s pomočjo drugih to smrtno sodbo tudi izvrše.

Okoliščina, da je otrok v materinem telesu majhen in še ne popolnoma razvit, nič ne spremeni dejstva, da gre za pravo človeško osebo, ustvarjeno po božji podobi in sličnosti, in ki ima večnostni namen. Samo Bog ima pravico razpolagati nad življenjem kateregakoli človeka, neposredno sam ali pa po tistih, katerim je to oblast dal. Noben človek kot tak pa nima pravice niti nad svojim življenjem, še manj seveda nad življenjem drugega. Umor nedolžnega je veljal pri vseh narodih in kulturah za težak zločin. Sama

naravna vest človeka uči te resnice. Da bi pa o tej resnici nihče in v nobenem primeru ne mogel podvomiti, jo je Bog tudi posebej razodel. In to ne le v peti zapovedi, temveč tudi na mnoge druge načine v stari zavezi in jo potrdil v novi. In ko je Kajn ubil svojega brata Abela, je potem nosil vse življenje pečat morilca v duši.

Cerkev je kot glasnica božje besede od vsega početka učila in govorila proti splavu, ki je bil v neki meri znan že pri starih narodih. V enem prvih cerkvenih spisov iz prvega stoletja, takoimenovanem Didahé, Cerkev že z vso ostrino nastopa proti splavu. In vse do današnjega dne. Zlasti zadnji papeži uporabijo vsako primerno priložnost, da svare človeštvo pred tem zločinom proti najbolj neboljnim. Drugi vaticanski koncil pravi: „Življenje od spočetja naprej mora biti zavarovano z največjo skrbjo; splav in umor otrok sta grozna zločina.“

Noben razlog ne more opravičiti direktnega umora nedolžnega otroka v materinem telesu. Včasih se navajajo nekateri navidezni opravičilni razlogi. Eden teh je tale: kadar ni mogoče rešiti otroka in mater, je treba rešiti vsaj mater, ker bosta sicer oba umrla. Na to težavo odgovarja katoliški moralni nauk: dober namen nikoli ne opraviči uporabe moralno slabih sredstev. Nikoli ni dovoljeno, da kdo vzame življenje bližnjemu, da ohrani svoje lastno. Včasih se ne da drugače, kot da

se pripusti smrt obeh. Tega ne bo kriv človek, temveč narava sama, ki tako hoče, in torej Bog, ki je stvarnik narave. Sicer pa danes praktično takšnih primerov ni več: moderna medicina je našla več metod, kako rešiti mater in otroka.

Še manj je veljaven razlog, češ da bo nezakonska mati vse življenje trpela sramoto, od katere bi jo splav rešil. Če je deklica imela nezakonskega otroka, je s tem pokazala, da je pogumno vzela nase posledice svojega greha. Bilo bi pa zločinsko, če bi hotela svojo sramoto prikriti z umorom nedolžnega otroka. Vse življenje jo bo v vesti peklo, čeprav bo na zunaj veljala za pošteno ženo, ker za njen splav morda nihče razen Boga in nje same ne bo vedel.

Tudi ne more biti noben veljaven razlog veliko pomanjkanje v družini, katero bi nov družinski član še povečal. Ta razlog je gotovo zadosi močan, da se starši odločijo ne priklicati v življenje novega otroka. A ko je že spočet, ga morajo sprejeti z veseljem in z neomejanim zaupanjem v božjo previdnost, ki ne bo dopustila, da bo družini manjkalo najpotrebnejšega. Seveda pa je prav, da se resno vprašajo, ali morejo sprejeti še enega novega otroka v družino, a to morajo storiti, predno je otrok spočet in ne potem.

Danes je mogoče že kmalu po spočetju ugotoviti, ali bo otrok duševno in telesno zdrav prišel na svet ali pa bo morda vstopil

v življenje duševno ali telesno prizadet, pohabljen. Človek je oseba ne zato, ker je zdrav, in samo takrat, kadar se predvidi, da bo mogel biti nekoč koristen član človeške družbe. Človekovo dostojanstvo se meri po tem, kar človek je, ne pa po koristnosti. Če ravnamo po tem zadnjem načelu, potem tudi stari in neozdravljivo bolni ljudje nimajo več pravice do življenja. To načelo bi bilo lahko lastno marksistični filozofiji, kjer človek toliko velja, kolikor družbi koristi, in nič več. Naravna morala, še bolj pa krščanska, pa človekovo dostojanstvo ceni po njegovi notranji in bistveni veličini, ki je človek nikdar ne izgubi, pa četudi je brez vsake koristi za družbo ali pa celo škodljiv zanjo.

Katoličanu pravzaprav ne bi bilo treba šele dokazovati, da je splav v vsakem primeru nedovoljen. Dosti je, da posluša Cerkev, ki v Kristusovem imenu z njegovo avtoriteto uči, da je edino Bog gospodar človekovega življenja.

Lojze Kukoviča

Splavi v Sloveniji

Ponatiskujemo iz ljubljanskega dnevnika Delo, (21. 12. 1985)

Abortus je dovo'jen.

Pod tem naslovom je Delo objavilo vest o uzakonitvi splava v Španiji. Štiri dni pozneje je za beležilo važen zgodovinski dogodek, ko je prva Španka zakonito splavila (Prvi legalni splav; Delo, 13. 8. 1985). V Grčiji si vlada prizadeva uzakoniti splav, nasprotuje pa ji zelo konservativna grška pravoslavna cerkev (Sinod je strog; Delo, 14. 10. 1985). Delo nas je obveščalo tudi o prizadevanjih za uzakonitev splava na Portugalskem in v drugih deželah. Iz teh poročil dobimo vtis, da sta v svetu dve vrsti ljudi: napredni odobravajo splav in si prizadevajo za njihovo uzakonitev, nazadnjaški pa jih pri tem ovirajo. Torej je liberalizacija splava, in s tem tudi sam splav, nekaj naprednega in pozitivnega. Taka miselnost se je pri nas že dokaj uveljavila. O tem priča tudi veliko število opravljenih splavov — v SR Sloveniji leta 1984 okrog 24.000.

V vsakdanjem življenju na različne načine presoјamo, kaj je napredno in kaj ne. Različni ljudje poudarjajo različne kriterije za naprednost. Vzel sem jih nekaj, kar po vrsti, kot so mi prišli na misel, ne glede na to, ali se sam z njimi strinjam; takega, o katerem bi splavu lahko pri-

pisal naprednost, nisem našel.

Kake misli ne presoјamo vedno po njej sami, ampak pogosto po tistem, ki jo prinaša. Če je nosilec napreden, bo taka tudi njegova misel, stališče, predlog. V osnovni šoli smo se učili, da so naprednejši tisti načini kmetovanja, ki dajo večji pridelek. Torej so naprednejše tiste dežele, ki več pridelajo. Danes bi rekli: tiste, ki imajo večji dohodek na prebivalca. Po tem kriteriju splava ne moremo imeti za naprednega. Jugoslavija pa je po številu splavov prva v Evropi, po zakonodaji na tem področju med najbolj permisivnimi, po narodnem dohodku na prebivalca pa predzadnja. Vemo tudi, da v nekaterih državah z visokim dohodkom na prebivalca splav zelo preganjajo. ZDA so ukinile denarno pomoč tistim programom za načrtovanje družine, ki propagirajo splav.

Državam, strankam in drugim skupinam dostikrat radi vnaprej priznavamo naprednost, če sodijo na politično levo. Tudi po tem kriteriju splav ne bo proglašen za naprednega. Vemo, da mekateere komunistične partije, med njimi romunska, splavu odločno nasprotujejo. Ameriška uspešnica „The Cider House Rules“, v kateri avtor obsoja splav, je de-

lo prepričanega levičarja Johna Irvinga.

Zadnje čase vedno pogosteje poudarjamo, da gresta mir in napredek z roko v roki. Brez miru ni napredka, je uveljavljeno geslo. Nobelova nagrajenka za mir Agnes Bojaxhiu je v svojem govoru ob podelitvi nagrade rotila svet, naj se odreče splavu, če želi ohraniti mir. „Nobena stvar bolj ne krši miru v svetu kot krik nerojenega otroka,“ je dejala. (Mati Terezija, op. DŽ)

Včasih imenujemo napredno tisto, kar je najnovejše, kar smo nazadnje izumili. Toda splav poznamo že tisočletja.

Pred 2400 let je Hipokrat v svoji prisegi zavezal vsakega učenca zdravnika, da ne „bom nobeni ženski dal pripomočka za uničenje telesnega ploda“ (po pre-

vodu Antona Sovreta). Hipokrat ni imel možnosti z ultrazvokom ali ehografijo opazovati ali slikati otroka v materinem telesu ali celo med opravljanjem splava. Hipokrat ni živel v dobi, ko je G. Data s svojimi poskusi z umetno posteljico tako daleč, da ni več tehnični problem donositi otroka izven materinega telesa. Na takratni ravni znanja bi še morda lahko imel otroka za skupek celic, ki ga ne moremo imeti za človeka; danes tega ne more niti laik, kaj šele zdravnik. Omenjeno načelo iz prisege je po 24 stoletjih še vedno aktualno. Nova spoznanja in odkritja ga potrjujejo in mu dajejo še večjo težo. Napredek v tehniki in medicini prinaša nova dejstva, ki govorijo proti splavu in ne zanj.

Tudi pojmovanje zaščite človeških pravic, s pravico do življenja vred, se je od časov špartanskih navad do danes razvilo (pomislimo samo na številne mednarodno sprejete deklaracije o človekovih pravicah), da je zagovarjanje splava očiten korak daleč nazaj v tem razvoju.

Naj v letu, v katerem smo zapisali Slovenija, moja dežela, pogledamo še, kaj je splav prinesel Sloveniji in Slovencem. V letih 1981-1984 smo v SRS zabeležili okrog 95.000 splavov. Morija druge svetovne vojne je pri nas trajala prav tako štiri leta, vendar ni zahtevala niti približno toliko žrtev. Število splavov v osmih letih veljavnosti novega zakona o splavu (1977-1984) je

približno 176.000. Pred letom 1977 je bilo število splavov, zajetih v statistike, manjše; vendar to pripisujejo dejstvu, da je bilo dosti nezakonitih splavov. Zagovorniki liberalizacije splava trdijo, da novi zakon ni povečal števila splavov, ampak je odkril le skriti del ledene gore. Če verjamemo tej trditvi, potem smo v Sloveniji v 40 povojnih letih naredili petkrat toliko splavov, to je 880.000. Tudi če je ta številka previsoka in znaša le pol milijona, je za Slovence še vedno ogromna. Najbrž v vsej zgodovini nismo doživeli epidemije, ki bi nas bolj zdesetkala. Za primerjavo si oglejmo nekaj podatkov o znanih katastrofah drugod. S Titanicom se je potopilo 1500 ljudi, v Bhopalu jih

je izgubilo življenje 2500. Hirošima je zahtevala 130.000 življenj. O posledicah v Hirošimi imajo dosti študij, o posledicah vseh teh splavov pa raje ne razmišljamo. In vendar je štiriletna številka 95.000 za Slovenijo sorazmerno 35-krat več kot katastrofa v Hirošimi za Japonsko. Poleg tega pa je v Sloveniji premalo rojstev: nekatera področja so že skoraj neobljudena; ne moremo živeti brez stalnega dotoka delavcev od drugod; starostna struktura je s tremi zaposlenimi na upokojenca zelo neugodna. Glede na vse to lahko končam, da v našem iskanju kulturne podobnosti in prizadevanja za dolgoročni obstoj splav ne pomeni nobenega napredka.

NEKOGA MORAAŠ IMETI RAD

Nekoga moraš imeti rad,
 pa čeprav trave, reko, drevo ali
 kamen,
 nekomu moraš nasloniti roko na
 ramo,
 da se, lačna, nasiti bližine,
 nekomu moraš, moraš,
 to je kot kruh, kot požirek vode,
 moraš dati svoje bele oblake,
 svoje drzne ptice sanj,
 svoje plašne ptice nemoči
 — nekje vendar mora biti zanje
 gnezdo miru in nežnosti —
 nekoga moraš imeti rad,
 pa čeprav trave, reko, drevo ali
 kamen —
 ker drevesa in trave vedo za
 samoto

— kajti koraki vselej odidejo
 dalje,
 pa čeprav se za hip ustavijo —
 ker reka ve za žalost
 — če se le nagne nad svojo
 globino —
 ker kamen pozna bolečino
 — koliko težkih nog
 je že šlo čez njegovo nemo srce —
 nekoga moraš imeti rad,
 nekoga moraš imeti rad,
 z nekom moraš v korak,
 v isto sled —
 o trave, reka, kamen, drevo,
 molčeči spremljevalci samotnežev
 in čudakov,
 dobra, velika bitja,
 ki spregovorijo samo,
 kadar umolknejo ljudje.

Ivan Minatti

Vraga sem srečal

Na vogalu ulice sem srečal vraga. Bil je skrbno oblečen, v sivi suknji, v hlačah z brezhibnim robom, v modernih čevljih in rdečih nogavicah.

„Kaj počneš tukaj?“ mu rečem. (Kajti midva se tičeva.)

„Tvoj shod nekoliko nadziram.“

„Torej te nekoliko vznemirja, a?“

„Oh — me posebno.“ Ton njegovega glasu je bil sarkastičen, toda v očeh, ki so bliskale z očali z rjavimi roženicami, sem čital laž.

Prišel je lagodno korakati ob meni.

„Delajte kolikor hočete, jaz vas vse skupaj držim za vrat! Nad vašimi poročili se zabavam. Vaši sklepi mi povzročajo prijetno veseleje, ki ga že skoraj nisem več vajen. Vidite tole roko?“ Pokazal mi je svoje koščene prste. „S to roko sem zavezal katoličanom oči — bo že kakega pol stoletja od tega, in vozal drži izvrstno.“

Nekoliko nervozno mi je s svojo palico pokazal po mimogredočih.

„Glej tega elegantnega gospoda: ta že ima mojo zavezo na očeh. Katoličan je, razumeš, katoličan! Pa je naročen na moj dnevnik. Vsak večer pošlje slugo, da mu kupi veri in Cerkvi neprijazen list. Prečita ga, nato ga vrže v koš, od koder roma po vsej

hiši, noter v kuhinjo. Da, dobro ima zvezane oči!“

Nekoliko dalje srečava mlado damo.

„Jo vidiš? Sedaj gre k maši. A kljub temu je moja zvesta naročnica. Vsak dan kupi moj list. 25 centimov, boš rekel — kaj je to! — Seveda, le kapljica v morje je, toda brezmejni ocean je sestavljen iz samih majhnih kapljic. S 25 centimi te dame in tisočev drugih sem si zgradil krasne palače v središču mesta, ki so moje, opremljene z najmodernejšimi tiskarskimi stroji in brzojavno zvezane z vsemi središči sveta. Tudi ta katoličanka ima zvezane oči!“

Prišla sva do kioska, kjer so prodajali časopise. Satanu so oči zagorele: „Štej vaše časopise, mo, le kar šteje jih!“ mi je zaklical.

Prišel sem šteti: Eden, dva, tri, štiri, pet. To je bilo vse.

„Preštej pa sedaj moje!“

Od ene publikacije se je pomikala njegova palca: „Ta je moj, uvodnik v njem je tudi moj, tu je podlistek moj, tu so oglasi, v tem podobe...“ Naštel jih je 43.

Mimo je šel duhovnik.

Satan mu je sledil z očmi z izredno pozornostjo.

„Glej ga, ves je zasopel. Pravkar je govoril v cerkvi lep govor. Marsikaj mi je pokvaril — govor je bil dobro pripravljen — a kaj! Pred seboj je imel 400 poslušal-

cev, ki so že na pol prepričani o tem, kar jim pove. Medtem ko jaz — le poglej moj kiosk, kako nese.“

Bilo je ob petih popoldne in množica je vrela na kolodvor. Uradniki iz pisarn, delavci iz delavnic so se drenjali okrog kioska in prodajalka jim je komaj sproti podajala časopise. Vsakih pet minut je pridirjal kolesar in ji izročil ves zasopej nov sveženj časnikov, dišečih po še ne posušenem tiskarskem črnilu.

Satan je iztegnil svojo koščeno roko: „Glej, tu je moja prižnica! In duhovnik, ki je šel pravkar mimo, ne ve, da je med mojo in njegovo tolikšna razlika kakor med moderno težko artilerijo in starimi puškami na kresilo. On tega ne vidi — kar priznaj, da on tega ne spozna! On ne vidi mojega kioska, ki vsak dan, da, vsako uro krade njemu duše, med drugim tudi duše majhnih otrok, ki so odkupljene s krvjo onega... Drugega. Tudi ta duhovnik ima zavezana oči.“

Satan je naenkrat pomislil: „Bil pa je trenutek, ko sem se bal tudi jaz. To je bilo tedaj, ko so vrgli duhovnika in križ iz šol, ko so zaplenili cerkveno premoženje in zaprli cerkve, ko so preganjali katoličane. Tedaj sem rekel: Pozor! Katoličani bodo morda prišli na idejo, da je vsa moč njihovih nasprotnikov v izborni organiziranem časopisju, ki ustvarja javno mnenje — in se bodo poslužili istega obrambnega sredstva. Midva to razumeva: ljudstvo

je za tistega, ki se zanj briga in mu neprestano govori. Priznam, jaz, satan, sem se pričel bati, zakaj, pomisli, kaj bi bilo z mojim kraljestvom, ako bi katoličani s svojimi ideali, s svojim apostolstvom in blagoslovom — Njega — obrnili proti meni strašno orožje tiska! Še bolj tesno sem jim zavezal oči. Nevarnost je minila. Tiho so se vdali katoličani — in tisk ostane meni z vsem vplivom in z milijoni.“

Satan si je popravil očala. „Jaz, angel teme, jaz nimam zvezanih oči. Vidim popolnoma jasno. Čutim, česar katoličani niso nikdar čutili, ponosen sem na svoje veličastno orožje. O, moj dnevnik! Kolikokrat sem ga poljubljal ob večerih! Kajti on je najučinkovitejši izraz moje misli! Njegov glas se sliši takoj, ko izide. Gre od kioska do kioska — govori v vseh predmestjih — preplavlja kolodvore — se pogovarja v vagonih — v vseh vlakih, na ladjah, po mestih, vaseh, maseljih, gostilnicah, kmetskih domovih...“ V njegovi službi so celo otroci. Vsega tega katoličani ne poznajo.“

Prišla sva slednjič do majhne, nizke dvorane, kjer sem imel shod. Z neskončnim prezirom je satan iztegnil roko: „Tu je torej!“

Jaz pa sem Goljatu pogledal naravnost v obraz: „Prostor zadnje večerje je bil še manjši!“ sem zakričal.

Odgovoril je s kletvico.

Pierre L'Ermite

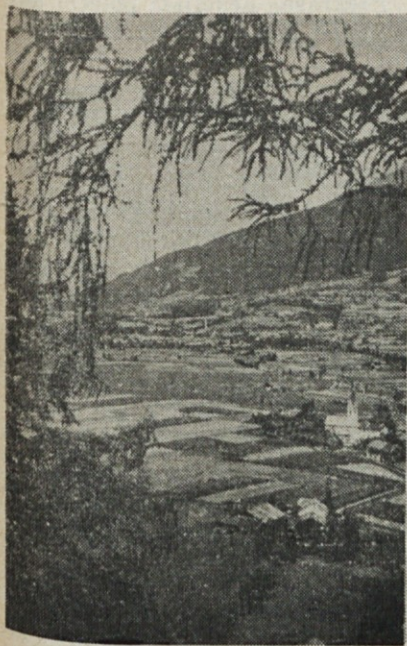
In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

2. julija 1946

V našem taborišču sta bila danes dva oficirja iz Unrinega glavnega s'anja na Dunaju v zadevi repatriacije slovenskih beguncev. Eden se je pisal Graf in je dobro govoril nemško. Oba sta moža prikupnega nastopa, zelo vljudna in mirnega govorjenja. Najprej sta se razgovarjala z dr. Meršolom, nato z dr. Blatnikom in ravnateljem Bajukom — seveda, lo-

Pogled na tristaško polje in župno cerkev v Tristachu pri Lienzu.

čeno, posamič. Odkrito sta povedala, zakaj sta prišla v taborišče in da želita zvedeti tudi naše mnenje in poglede na vprašanje repatriacije naših slovenskih rojakov. Stavila sta vprašanja: Zakaj ne greste domov? Ali so ovire povratka politične, gospodarske ali verske narave? Razumemo, je rekel Graf, da ne more domov inteligenca; ne moremo pa razumeti, zakaj ne bi šli domov mali ljudje, kmetje in delavci, saj ti vendar niso bili politično izpostavljeni, niti za vladajoči režim ne predstavljajo politične nevarnosti. Zakaj ne gredo domov stari ljudje? Ali bi imela kak smisel komisija, sestavljena iz predstavnikov Unre in beguncev, ki bi odšla v Jugoslavijo in obiskala repatriirance, da bi videla in se prepričala, kako je z repatriiranci, kako živijo, ali jih puste v miru, kako so jih sprejeli in kakšno je sedanje stanje v Jugoslaviji. Ali vršite propagando proti povratku? Ali se zavedate težav, ki jih boste imeli z emigracijo? Unra nima denarja, da bi financirala Transporte. Kje boste torej dobili denar za potne stroške, kje boste dobili obratni kapital? Dala sta tudi vedeti, da Unra nima več dolgega življenja in do ustanovitve nove organizacije za preskrbo beguncev je še daleč.

Nismo se med seboj dogovorili, kaj in kako bomo odgovarjali, saj se nismo mogli, ker nas je obisk

presenetil in običajno je take obiske odpravila taboriščna komanda. Vendar smo prilično vsi dokaj enako odgovarjali. Vsi smo navedli za glavni vzrok nepovratka in za pogoj povratka: jugoslovanska vlada naj pove, kje so naši fantje in možje, ki so bili vrnjeni maja l. 1945. V tem je srčika vprašanja.

Ko sem jima na vsa vprašanja odgovoril, sta izjavila — govoril je Graf za oba —, da je težko dobiti točno predstavo o tem vprašanju in da izpolnjujeta le uradno dolžnost. Želela sta mi vso srečo in se zelo vljudno zahvalila in poslovila.

12. julija 1946

Danes posluje v taborišču uradna repatriacijska komisija, ki ji načeljuje dr. Bedo, po rodu Madžar, ki je glavni ravnatelj te komisije za Evropo. Mož govori tudi nemško, je zelo vljuden, v vprašanjih kratek in jasen.

UNRA (organizacija Združenih narodov za pomoč beguncem) deli begunce v tri skupine: tiste, ki so zapustili domovino pred 1. 1. 1945. To so vojni ujetniki in prisilni delavci. Med temi, tako trdi UNRA, ni vojnih zločincev in kolaboracionistov, ker je te Hitler potreboval doma. Druga skupina so oni, ki so zapustili domovino v času od 1. 1. 1945 do 8. 5. 1945 — to so predvsem politični begunci. Možno je, da se med njimi skrivajo tudi vojni zločinci. Komisija je ugotovila, da jih med

nami ni našla. V tretjo skupino spadajo vsi, ki so bodisi prosovoljno, ali pa so morali na ukaz oblasti zapustiti domovino.

Komisiji se mora vsak nad 18 let star taboriščnik osebno prijaviti. Mene in ženo je dr. Bedo vprašal, če verujeva v Boga in v križanega Kristusa. Ko sva pritrdilno odgovorila, je vprašal, če sva bila včlanjena v kakšni nemški organizaciji in če sva se borila proti Angležem in Amerikanecem. Na najin odgovor, da tega nisva delala, nama je dal v podpis tozadevno izjavo in zadeva je bila opravljena.

14. julija 1946

Prekrasen nedeljski poletni dan je danes. Močno nas ogrevajo sončni žarki, vrhovi gora bleste v svoji beli obleki in se kopljejo v žarkih julijskega sonca. Nebo je kakor umito in odeto v sinji slavnostni plašč.

V mogočnih lokih krožijo nad zlatorumenimi žitnimi polji škrljančki in žgole hvalnice Bogu, ki je letos izredno bogato blagoslovil polja. S prešerno pesmijo prepelice in nepretrganim čivkanjem tatinskih vrabičev se meša pobožna molitev taboriščne slovenske srenje, ki se v dolgi spokorni procesiji pomika čez tristaško polje. Za preprostim križem, ki ne more prikriti okornih rok kmečkega umetnika, stopajo z drobnimi koraki otroci in šolarji in v zadovoljstvu žare njihovi obrabčeki kakor makovi cvetovi. Za

Spokorna procesija slovenskih beguncev po tristaškem polju pri Peggezu
na Tirolskem 14. julija 1946.

njimi dolga vrsta mož in fantov. Sklonjenih glav, roke ovite z rožnimi vencami in vtopljeni v pobožno molitev stopajo za križem. Vsak pošilja v nebo tisoč prošnja, vsi pa so si edini v eni prošnji: predobri Bog, skrajšaj dneve našega begunstva, pošlji nam svoje svete angele, ki naj nas kmalu popeljejo domov! Ako pa je drugačna Tvoja volja, naj se zgodi, kakor Ti hočeš, v Tvojih rokah smo, Tvoji dobroti, previdnosti in modrosti popolnoma zaupamo.

Za podobo fatimske Marije stopajo dekleta in žene in iz src jim vre pesem Mariji v čast in hvaleho.

Velike kope žitnih snopov, ki so razpostavljene po polju, so nema častna straža te izredne procesije.

Na gričku pri kapeli Naše ljube Gospe se procesija ustavi in zbere okrog oltarja pod milim nebom k daritvi sv. maše. Pred njenim obličjem begunska družina ponavlja svoje obljube, da bo čisto in trezno živela; spoštovala Gospodove dneve in jih nikoli skrunila s hlapčevskim delom; da se bo vzdržala preklinjanja in grdega govorjenja, da bo zmerna v noši, jedi in pijači. Tako upa doseči milost v Gospodovih očeh in srečen povratak v svobodno domovino, prosto komunističnega nasilja in krivic.

Prav tiste ure, ko je lačna begunska družina prosila božjega usmiljenja, pa so Avstrijci v Lienzu po cestah proti njej protestirali in zahtevali njen izgon, češ

da bodo sicer begunci vse požrli.

Popoldne, med otroško predstavo v gledališču, se je pojavila v taborišču angleška in avstrijska policija, češ da so begunci danes demonstrirali za Mihajloviča.

31. julija 1946

Začenja se čas hudega in krutega pritiska za povratak. Naši pokrovitelji dobro vedo za naše hrepenenje po domovini, vedo pa tudi za naš odnos do komunizma, ki v sužnosti drži domovino. Če ne gre zlepa, bo morda šlo zgrda!

Razmere v taborišču se v prehranjevalnem oziru silno slabšajo. Hrana je zelo revna: zjutraj neoslajena črna brozga, ki naj bi bila kava, tudi za otroke, opoldne juha, v kateri plava nekaj fižolčkov, kak makaronček, včasih nekaj krompirja in kakšno mesno vlakno. Taka opoldanska jed ima 380 kalorij, po uradni ugotovitvi; za večerjo zopet neoslajena črna kava. Kruh je zelo slab, črn, zmes vsega razen žitne moke in količina ni natančno in redno določena. Enkrat je štruca na pet ljudi, drugič na deset, včasih pa tudi na več. Ljudje so zelo lačni; reveži so tisti, ki nimajo denarja, niti niso sposobni nekaj zaslužiti, da bi si kruh na črno kupili. Za drag denar se ga dobi in tako vemo, zakaj je tako malo kruha.

Pod vojaško upravo v tak položaj nikoli nismo zašli. Vsaj 850 kalorij smo dnevno le dobili. Če

bi UNRA imela resnično voljo pomagati, bi navzlic zenačenju z Avstrijci — kar je blef — lahko pomagala, saj ona vendar tudi Avstrijo zalaga. Sredi najhujše vojne smo imeli vsaj solidno in zadostno prehrano, tudi če so bile razbite železnice, podrti mostovi, prehrana je delovala. To stradanje begunske raje ima prozoren namen — spraviti kar največ ljudi domov. Nasilja v obliki prodaje me upajo uporabiti, zato ta krutost z ubogimi brezpravnimi ljudmi.

Zelo smo zaskrbljeni zaradi te politike UNRE, ki stremi za tem, da vrne kar največ ljudi in jih od vse sedanje kvote obdrži le 10%. Ljudje obupujejo in se vračajo domov, češ da doma rajši od vsega hudega poginejo, vsaj pokopani bodo doma. Težka je preizkušnja naše poti skoz to povojno puščavo!

Tako iz dneva v dan doživljamo nova in silnejša razočaranja nad „zavezniki“: namesto človečanstva in spoštovanja naravnih človekovih pravic se povsod kaže njihov odurni kramarski egoizem. Za svoje koristi bi izdali in vragu prodali tudi svoje lastne duše, zakaj ne bi prodali svojih nekdanjih prijateljev. Za vsem govoričenjem o humanosti preži pravi obraz najodurnejšega egoizma. In mi smo za te zaveznike zastavljali svoja življenja, zavoljo njih smo prišli ob vse, zdaj oropani še naravnih pravic. Prav je imel mladi Anglež, ki mi je na Vetrinjskem polju rekel, ko smo dobili

status preseljenih oseb, odslej ste DP's — ljudje brez vsakih pravic, ničesar ne morete zahtevati, samo prosite še lahko.

Človeka se mnogokrat polašča obup in dvom nad vsem. O Bog, pri vsem težkem razočaranju mi vsaj še vero ohrani v Tvojo neskončno božjo ljubezen, zvestobo in pravičnost! Pomagaj s svojo milostjo, da ne omagam in ne obupam. Pa ne samo jaz, vsi mi, vsi moji slovenski bratje in sestre. Pa če se me le prepogosto polašča obup in dvom, prosim Te, ne šteji mi tega v zlo, ne prištevaj mi tega v greh! Neznaten človek sem, po človeško mislim in sodim. Oziraj se na mojo vsakdanjo obljubo, da hočem v Tebe neomajno verovati, zaupati in ljubiti, pa naj bo trpljenje in preizkušnja še tako velika. Naj mi to trpljenje duševno in telesno me bo v obup, ampak naj bo Tebi in Tvojemu presvetemu Srcu posvečeno v spravo in zadoščenje.

France Pernišek

Hvala, gospa Vika Čop, za zgled vernosti in slovenstva!

Konec decembra 1985 je v družinski skupnosti in v krogu svojih jeseniških rojakov gospa Vika Čop praznovala svoj 80. rojstni dan. Le kdo bi ji prisodil pri njeni živahnosti, lahkotni hoji in vedni zaposlenosti ta leta! K slavlju 80-letnice je prišla tudi njena sestra Marija iz Brazilije.

Gospa Vika Čop je izredno živ član slovenske skupnosti, globoko verna in neomajno zvesta slovenstvu.

Ob tej lepi obletnici bi radi kaj več izvedeli o njeni življenjski poti in je na prošnjo rada povedala, da je doma iz Slovenskega Javornika in da je prvorojenka iz družine Glavič. V družini je bilo sedem otrok. Življenje je bilo takrat težje in ko je odrasla ljudski šoli, ki jo je obiskovala na Koroški Beli, se je morala kmalu zaposliti, da je gospodarsko pomagala očetu, ki je delal v jeseniški tovarni. Več let je delala v delavnici pletenin v Begunjah, kamor je hodila peš, kar je kar nekaj kilometrov od Javornika. Pozneje se je zaposlila v tovarni pletenin v Ljubljani. Zaslужek je bil boljši in tako si je mogla počasi prihraniti za balo, kajti z 22. letom se je poročila z Gusteljnom Čopom iz znane družine Čopovih. Najbolj znan v Slo-

veniji, posebno med planinci, je njen svak Joža, ki si je s svojimi prvenstvenimi vzponi, plezanjem in neusahljivim humorjem zaslužil ime legendarni Joža. Tudi mlada zakonca sta rada hodila po gorah, dokaz za to je, da sta prinesla triletno hčerko na vrh Triglava. V zakonu sta se jima rodila dva otroka: hčerka Sonja in sin Gusti.

Po prvi svetovni vojni, ko so se organizirale po vsej Sloveniji mladinske skupine Orlov in Orlic, je bila dalj časa predsednica Orlic v prosvetnem domu na Koroški Beli; njen bodoči mož pa je bil tam trobentač pri Orlih. Rada je tudi igrala pri številnih igrah, ki so jih uprizarjali v njihovem prosvetnem domu. Vse živahno kulturno in prosvetno delo je vodil župnik Žbón'ar, ki je bil obenem nam mladim neutrudni duhovni vodnik in svetovalec, pripoveduje ga. Vika.

Ko se je po poroki preselila na Jesenice, je postala delavna članica v jeseniškem prosvetnem domu — Krekovem domu —, ki je še danes kot stavba okras Jesenic.

Ko je prišla vojska in z njo nemška zasedba, so Nemci izgnali duhovnike skoraj iz vseh gorenjskih

fara. Le tu pa tam so pustili kakšnega ostarelega duhovnika. Ker so Jesenice ostale brez vsakega dušnega pastirja, je gospa hodila dušmolit vsako jutro v cerkev na Savvo, ki je bila jeseniška podružnica. Poleg tega je čez nekaj mesecev prevzela s prijateljico posevek verouka prvoobhajancev tudi na Koroški Beli, kjer je fara tudi ostala prazna. Pridružile so se jima tudi druge katehistinje in so vsa medvojna leta opravljale to delo. Enkrat v tem času je bila tudi birma, kar je delo še pomnožilo. Prišel je birmat škof iz Celovca. Ko so partizani začeli ustrahovati in pobijati poštene ljudi tudi na tem koncu, ji je bilo večkrat zagrozeno, a se ni ustrašila. Kljub vsemu je šla peš pet km daleč dvakrat na teden od doma na Koroško Belo poučevat.

Še danes pravi, da je bila na tej poti vedno v življenjski nevarnosti. Zaupala je vedno v božje varstvo in vodstvo in nič se ji ni zgodilo.

Konec aprila 1945 je vsa družina zaradi svojega trdnega katoliškega prepričanja zapustila Jesenice in so se umaknili v Trboje na domobransko postajo. Prve dni maja pa so se uvrstili v nepregledno množico beguncev, ki so preko ljubeljskega prelaza zapuščali svojo zaslužnjeno domovino. Bili so v Vetrinju, Lienzu in nazadnje v Spitalu. Hčerka Sonja je tu dokončala gimnazijo. Ko so se začela odpirati vrata za preselitev čez morje, so se odločili za Argentino, kamor je odšlo največ slovenskih beguncev iz teh taborišč. Tukaj so si v Cestlarju kmalu zgradili svoj dom. Mož se je zaposlil v mehaničnih podjetjih in njemu se je kmalu pridružil tudi sin.

Gospa Vika pa poleg skrbi za dom ni nikoli mirovala. Resno je nadaljevala delo v Katoliški akciji, kateri se je pridružila že v taborišču. Neutrudno je hodila po svojem okraju nabirat za Slovensko hišo, prosit za naročnino Duhovnega življenja, za članarino Društva Slovencev, sedaj pa še vedno obiskuje slovenske družine za darove za gospodarski sklad. Neutrudna je, nikoli ni odrekla prošnji za kakršnokoli versko ali slovensko akcijo.

Ker krajevno spada pod Pristavo, je sedaj njen delokrog tam, pred nedeljsko sveto mašo moli

rožni venec, pride pomagat počistiti pristavski travnik, sodeluje pri nabiranju papirja za dobrobit Pristave. Nič ji ni vstati veliko pred zoro, da pobere okrog trgovin zavržene kartone in papirje. Ni prireditve na Pristavi, da se je ne bi udeležila. Hvala ji za tako zvestobo!

V Argentini ima sina Gustija in snaho Ivanko ter osem vnukinj in vnukov. Zadnji dve leti sta se jim pridružile še dve drobceni pravnukinji. Za vse te svoje vedno skrbi in moli, da bi hodili po pravi poti. Vsem je sama sešila narodne noše, da jih morejo obleči za naše slovenske praznike. Pa tudi sama se še vedno rada obleče v narodno nošo, da tako popestri naše slovensko življenje, saj ji je slovenstvo poleg globoke vere največja dragotina.

Na Koroškem pa je že 12 let njena hčerka Sonja, ki je poro-

čena z inž. Bavdažem. Tam ima dva vnuka, ki sta oba univerzitetna študenta na Dunaju in stanujeta v slovenskem dijaškem domu Korotanu.

Pred dvema letoma sta prišla z očetom sem obiskat staro mamo, strica, teto, sestrične in bratrance. Tudi za te se njena molitev dviga vsak dan k Bogu, saj ni dneva, da se ne bi udeležila sv. maše, največkrat je navzoča pri dveh, kjer prosi ne samo za svoje; njena skrb v molitvi je tudi za blagoslov in ohranjanje slovenske skupnosti.

Pred devetimi leti ji je umrl mož, a ona je pogumno nadaljevala svoje življenje v trdni veri, da je ta ločitev le začasna.

Iz srca ji želimo, da bi nam bila še dolga leta za zgled pridnosti, življenjskega optimizma in neomajne vere!

Mija Markež

PA BO POMLAD PRIŠLA

Pa bo pomlad prišla
z oblaki šumečimi,
pa bo pomlad prišla
z rožami rdečimi,
s tistimi rosnimi,
mladimi rožami...
O, kako se po rožah
toži mi!

— — —
— — —

Pa bo srebrni ščip
sameval nad ribniki,
vali drhtečim se lilijam

plaho dobrikali,
jug serenado šumel,
v senci brez sanjala dva,
zvezde visoko bliščale...
Oj, ne hodite tja!

Jaz pa le pojdem takrat
za oblaki šumečimi,
jaz pa le pojdem takrat
za rožami rdečimi:
morda kdaj najdem cvet,
morda kdaj srečam oči,
tihe, dobre oči,
tihe dobre oči.

Ivan Minatti

Pogovor z zlatomašnikom Ivanom Tomazičem

Bajuk: Predragi gospod Ivan! Kakšne občutke imaš, ko boš v nekaj dneh praznoval svojo zlatomašo? (5. julija 1986)

Tomazič: Moje najgloblje doživetje je, da hvalim Boga za to milost, da sem postal njegov služabnik.

B: Ali bi hotel ob tej priložnosti poseči nekoliko nazaj v spomine na svojo detinsko in otroško dobo? Kako je bilo s tvojim prvim šolanjem?

T: Rojen sem bil 18. novembra 1912 v ljubljanski bolnišnici. Naša družina je tedaj živela v Razdrtem pri Šmarju na Dolenjskem.

Oče Ivan je bil administrativni uradnik, mati Ljubljanka Frančiška Tončič. Prve štiri razrede sem opravil v Šmarju, petega pa dokončal v Ljubljani na Ledini, ker smo se medtem preselili v Ljubljano v šentpetsko faro. Nato sem končal klasično gimnazijo v Ljubljani. Vsa leta mi je bil razrednik prof. Osana.

B: Kako in kdaj si zaslutil, da te kliče Bog v svoj vinograd?

T: Bil sem v dijaških letih v Marijini kongregaciji pri jezuitih pod vodstvom p. Ramšaka in p. Vrtovca. Po maturi sem poromal v počitnicah s starši na Brezje; odločiti se je bilo treba za poklicno nadaljevanje študij. Molili smo v kapelici pred milostno podobo Marije Pomagaj. Ata in mama s'a odšla že iz cerkve, jaz pa sem še ostal za trenutke pred Marijino podobo. In me je nekaj dvignilo; stopil sem k oltarju in vzel iz šopka rožo. Zunaj me je mama vprašala, odkod imam cvetko. Odgovoril sem, da sem jo vzel Mariji. „Mama, jaz bom duhovnik.“ ... In vstopil sem v bogoslovje ter zapel novo mašo pri Sv. Petru v Ljubljani.

B: V kakšnih poklicnih okoliščinah so te zajele druga svetov-

na vojna, obe sovražni okupaciji in rdeča revolucija?

T: Bil sem po novi maši poslan za prefekta v Škofijske zavode v št. Vidu. Ko je Nemčija zasedla Gorenjsko, sem se — samo s kovčkom — moral umakniti v Ljubljano. Tu sem pomagal v šentpetrski župniji in bil nato ob ustanovitvi Baragovega semenišča za Bežigradom ponovno imenovan tamkaj za prefekta.

B: Kdaj si zapustil domovino in odšel v begunstvo?

T: Bilo je v tistih prvih majniških dneh leta 1945. Odšel sem z vlakom do Kranja. Nato sem se pa pridružil v kolono beguncev skozi Tržič in ljubeljski predor na Koroško do Celovca.

B: Kako so preživljali tiste čase doma tvoji domači? Imel si tudi brata.

T: Po mojem umiku so oblasti ponovno preiskovale in vse premetavale na domu mojih staršev, ker so me iskali.

Brat Stane pa je bil domobranec v Rupnikovem polku in iz Vetrinja vrnjen partizanom. Zginil je brez sledu...

B: Opiši nam na kratko svojo pot v begunstvu in izgnanstvu!

T: Iz Celovca sem kmalu odšel s skupino beguncev v Lienz na Južnem Tirolskem. Tam nas je škof duhovnike porazdelil po raznih župnijah. Jaz sem prišel v Anras. Bil sem tam, ko so člani slovenske vlade (Narodni odbor)

s škofom Rožmanom skušali prekoračiti mejo preko Toblacha in priti do Rima. Ko se jim je poskus izjalovil, sem prisostvoval v Anrasu obredom, ko je škof Rožman podelil mašniško posvečenje Mirku Kozini, in sem doživel vse veličastno slavje, ki so ga vneti domačini pripravili za novo mašo.

Potem sem bil do konca leta 1948 kaplan v Strassenu, nato sem bil pozimi v Turinu in l. 1949 odplul iz Genove v Argentino.

B: Zdaj pa še kaj o tvojem dušnopastirskem delovanju v Argentini!

T: Približno mesec dni sem ostal v Buenos Airesu, nato pa odšel v Mendoza. Prišel sem tja prav za „Vendimijo“ l. 1949. Škof Buteler me je poslal za kaplana v San Martín do junija, nato pa za župnika v Santa Roso.

B: Ko je g. Caserman odhajal iz Mendoze, kjer je bil za kaplana v župniji San Nicolás in skrbel za naše dušno pastirstvo, sta šla k škofu s prošnjo, da bi Te pustil za nas v Mendozi. Kako sta opravila?

T: Škof mi je omenil, da je poleg 300 Slovencev v Mendozi tridesetkrat toliko vernih duš v župniji Santa Rosa in v sosednji La Paz, ki je bila tudi brez duhovnika. In sem se odločil za Santa Roso.

B: Spominjam se, ko si mi zaupno dejal ob svoji odločitvi:

„Pojdem! Bo s tem vam v Mendozi mehkeje postlano. Škof bo upošteval mojo odločitev.“ In tako si odšel od nas. Čakalo te je obsežno in odgovorno delo, kajne?

T: Dá, popolnoma sem bil zaposlen. Škof mi je kupil motorno kolo, da sem sploh mogel opravljati tudi dušnopastirsko službo po posameznih družinah obeh farar. Po šestih letih pa so mi farani kupili nov jeep. Nič nisem vedel; veselo so me presenetili.

Vsa leta sem preživel v popolnoma tujem okolju. Domače besede nisem imel možnosti ne slišati ne s kom spregovoriti. Zato mi je bilo v veliko zadoščenje, ko je vaš pevski zbor iz Mendoze vsako leto za praznik sv. Roze prihajal in prepeval pri slovesni škofovi maši. Ob popoldanskih urah smo se pa lahko kaj porazgovorili. Večkrat je tudi škof prišel med nas. Tudi slovenska mladina in dijaški krožek so me ob počitnicah obiskovali za svoje izlete ali zborovanja.

In ko je škof Rožman prvokrat obiskal Mendozo, sem ga pospremil, ker se je ustavil spotoma tudi pri rojakih v Rivadaviji. Udeležil sem se vseh slavnosti med vami.

B: Kaj pa tvoje naslednje in sedanje službeno delovanje v župniji Godoy Cruz v Mendozi?

T: 11. septembra 1967 sem prevzel obsežno mendoško faro v tem kraju, kjer župnikujem vse do današnjega dne. Treba je bilo v marsičem orati ledino. Bil sem

poleg vsega tudi tri leta dekan za departamento Godoy Cruz in Luján. Dvakrat sem po tri leta opravljal v Mendozi dolžnost kot Asesor del Servicio sacerdotal nocturno (Nočna duhovniška služba).

B: V letu 1961 si dočakaš svojo srebrno mašo. Zanj smo se mendoški Slovenci nadvse vneto pripravljali. Moj rajni oče je goreče pripravljaj zbor za slovesno mašo in za pevski nastop. Tudi ti je zložil prigodniško pesem. Pa je zbor nastopil na odru — simbolično — sam, brez pevovodje, ker je oče tačas že počival tri tedne v grobu.

T: To je bil zame najlepši dogodek! Pripravili ste mi po vseh letih samevanja tako prisrčen kosček domovine!

B: Ob tvojem župnikovanju pa so bili in so še vedno tvoji osebni odnosi do nas rojakov — seveda po tvojih močeh — zelo prisrčni.

T: Udeleževal sem se in se še vedno udeležujem slovenskih prireditev, kolikor mi pač stanovske dolžnosti dopuščajo. Tudi prihajajo pogosto k meni rojaki bodisi na obisk ali, po dušnopastirskih potrebah, za krste in poroke. Tudi sem vabljen na obiske k posameznim družinam.

B: Kot župnik na sedanji župniji si se pred leti moral podvreči težki očesni operaciji.

T: Tako je bilo, dá! A opera-

cija se ni posrečila. Zgubil sem desno oko in poslej pač vidim samo na levega.

B: Kako pa sodiš o tukajšnjem verskem življenju ob svojih dušnopastirskih izkušnjah? Saj si že skoro 20 let župnik samo v Godoy Cruzu.

T: V Argentini nam manjka ljudi. Zemlje je tu na pretek. Kruha ne more manjkati. Hodimo po po svojih življenjskih smernicah in smo zato revni v božjih očeh. Brez dvoma je naša bodočnost v duhovnem zdravju družine! Kadar bodo ljudje ustvarjali družino po božji volji in Njegovih načrtih, bomo imeli tudi dovolj

dobrih voditeljev, dobrih delavcev in dobrih učiteljev.

B: In končno, dragi g. Ivan, še vprašanje, kako pa gledaš na našo slovensko versko in narodno skupnost v Mendози?

T: Vse priznanje vam gre ob zvestem ohranjanju naše narodne in verske tradicije in za vneto sodelovanje na vseh področjih, verskih in kulturnih. Saj sam veš, da veljate v očeh tukajšnje škofije ves čas, skozi vsa leta, kot versko zgledna narodna skupina!

B: Iskrena ti hvala in Bog plačaj za tako odkrit in zanimiv razgovor!

Umrla duhovnika

Msgr. Branko Dorčič

1. marca je zaradi kapi umrl msgr. Branko Dorčič, duhovnik skopsko-prizrenske škofije. Rodil se je 1905 v Gorici, oče je bil pravnik s Krka, mati pa Slovenka iz Gorice. Tako se je Dorčič čutil Primorca in Slovenca, predvsem pa katoliškega duhovnika s širokimi ekumenskimi pogledi. V Ljubljani je na univerzi končal geodezijo. Kot profesor matematike se je po srečanju s svetniškim škofom Janezom Gnidovcem l. 1928 odločil za duhovništvo in bil posvečen v Prizrenu 1932. Najprej je bil vzgojitelj semeniščnikov, nato župnik na Kosovem. Zadnji čas je

živel v Ohridu. Pri SKA je pod psevdonimom izšel njegov obširni roman „Popotniki“.

P. Benjamin Tomšič OFM

16. marca je umrl nekdanji provincial frančiškanske province sv. Križa v Ljubljani p. Tomšič. Rojen je bil v šmihelski fari pri Novem mestu 1911. Njegov brat je bil slavist in univ. prof. dr. France. Še mlad je vstopil v frančiškanski red in bil posvečen v Ljubljani 1937. Njegove službe so bile samo na dveh župnijah v Ljubljani, na Viču in pri Marijinem oznanjenju. Bil je dolga leta vodilna osebnost med slovenskimi frančiškani. Nadvse vestno in z veliko resnobo je opravljal vsako svojo službo.

v družini

Otrok - samo odpadek!

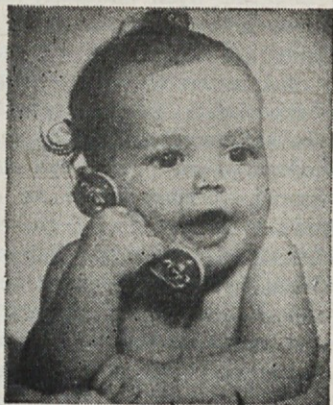
Glas se je slišal v Rami,
jok in velik krik:
Rahela je jokala za svojimi otroki
in se ni hote'a utolažiti,
ker jih ni več.

Jeremija

Človeško bitje v materinem telesu obstaja, brž ko je sposobno za samostojen razvoj, se pravi, vse od spočetja, čeprav v razvoju spreminja videz od prve celičju prek morule, zigote, blastociste, embrija in fetusa, kot poimenuje medicinska posamezne stopnje zarodka.

Večkrat slišimo dvome, češ, ali je „to“ že človek ali ne, ali ima „ta kepica krvi“ že kakšno zvezo s človekom. Tudi starši ne vedo imena „tistemu“ brezimnemu, ki ga morda nočejo prepoznati, nočejo sprejeti in nočejo vzljubiti. Prepovedano mu je, da bi se razvijal in rodil. Njegovo življenje postane „nekaj“, kar je odvisno od samovolje drugih.

Pustimo zaenkrat ob strani vse težave in stiske, v katerih se morejo znajti starši, in brez pretvarjanja pogledjmo, kako se znamo

sprenevedati, kako se slepimo in nočemo videti resnice!

Miniaturni embrij, ki je že šest ali sedem dni vgnezden v steno maternice, ki meri približno mi-

limeter in pol: že zna odločiti o svoji usodi. Samo on spremeni hormonalno stanje svoje matere in prekine njen mesečni ciklus. Materi s tem sporoči svojo navzočnost in željo, da ga zaščiti. Ko mati zazna to spremembo, more izkoristiti svojo premoč, da zatre samovoljneža, ki se je tako odločno polastil njenega telesa. Čimprej, dokler si še ne zapre vhoda v maternico, ji ga morajo posesati. To naredijo kar v ambulanti ustanove, kjer se po hodnikih oglašajo tihi, pomirjajoči zvoki klasične glasbe, ki malemu, odločnemu bitijcu odigrajo pogrebno koračnico.

In to maj bo nedolžna menstrualna regulacija ali prekinitev zgodnje nosečnosti!

Mali nadobudnež se tako odločne zažene v življenje, da se po osmih tednih razvije že v „ke-pico krvi“, kot ga nekateri še vedno imenujejo. Mi pa si ga oglejmo čisto od blizu. V knjigi, izdani leta 1971, sem prebrala tole: „Pred enajstimi leti sem dajal anestezijo pri operaciji zunaj maternične nosečnosti. Takrat sem držal v rokah najmanjše človeško bitje, kar sem jih sploh kdaj videl. Imel je vsega osem tednov. Ovojnica je bila nepoškodovana in prozorna. V notranjosti je tičal droben človeček, komaj centimeter velik. S popkovnico je bil pritrjen na ovojnico in je nena-vadno živahno plaval v amnijski tekočini. Ta izredno majhni človeček je bil popolnoma razvit: imel je dolge, tanke prstke, sto-

palca s prsti. Njegova koža je bila prozorna. Kot laski tanke arterije in vene so bile najizrazitejše na koncu prstov. Gibal se je izredno odločno in še zdaleč ni bil podoben zarodku s fotografij in slik, ki sem jih tolikokrat videl. V trenutku pa, ko se je odprla ovojnica, je izgubil življenje in dobil značilen videz embrija v tej dobi, s kratkimi, topimi končinami.“

To je povest o malem palčku, stara že četrto stoletja, pa kljub temu še vedno raje pravijo zgodbe o „kepicji krvi“.

Že pred šestimi leti si je genetik prof. Jerome Lejeune iz Pariza ogledal filmski posnetek najmlajše filmske zvezde, kot jo je sam imenoval. Očarala ga je drznost in spretnost enajsttedenske Palčice, ki je delala salte: „S stopalci se opre na steno maternice, skrči noge, potem pa se bliskovito odžene z iztegnjenimi rokami. Nekakšna breztežnost njene vesoljske kapsule — plava v amnijski tekočini, ki naredi Palčico še lažjo — ji omogoča, da se giblje lahkotno, razmeroma počasi in z izredno naglajenostjo, polna miline in mladosti. Veliko let bo potrebovala, če bo hotela še kdaj ponoviti tako dovršene skoke.“

„Če bi jo upognili, bi jo lahko stlačili v orehovo lupino. Ali pa bi jo lahko skrili v zaprto dlan in če bi jo pomotoma preveč stisnili, bi jo zmečkali, ne da bi to opazili. Če pa dlan odpremo, zagledamo pred seboj glavo, možga-

ne, notranje organe, roke, noge, vse na svojem mestu. Te zasnove se bodo samo še razvijale. Če bi si Palčico поблиže ogledali, bi opazili črte na dlaneh in lahko bi prerokovali prihodnost. Pod navadnim mikroskopom ali nekoliko debeljšo lečo bi prepoznali njene prstne odtise. Zbrani so vsi podatki, ki jih bo potrebovala za osebno izkaznico. Njen živčni sistem že deluje. Ko jo požgečkajo z lasom po zgornji ustnici, premakne roki, telo in glavo, kot bi hotela zbežati.

Zaradi izredno finih tehničnih naprav smo lahko pokukali tudi v njeno osebno življenje. Posebni hidrofoni so zaznali najbolj preprosto glasbo: zamočilo, globoko in pomirjajoče udarjanje materinega srca se je izmejavalo z ostrimi, hitrimi, enakomernimi glasovi srca male Palčice, ki se je zagnalo v življenje. Bitje materine aorte posnema ritem kontrabasa, hitri, enakomerni glasovi srca male Palčice pa udarjajo osnovni ritem, kakršnega srečamo pri vsaki prvinski glasbi. Res, zelo prvinski, kajti ta glasba je prva, ki jo je slišalo vsako človeško uho. Vsakemu novemu življenju materina aorta kuje upanje...“

Enajsttedenski Palčici lahko to upanje v hipu zatre vakuumski sesalec; veselo, življenja polno skakanje in obračanje kozolcev se spremeni v labodji spev... Te smrtonosne naprave vsak dan raztrgajo in zmeljejo v izničenje ogromno palčkov in palčic! Mi

pa temu pravimo prekinitev nosečnosti!

Dogodi se, da jih odstranijo še po treh mesecih rasti ali celo kasneje. Zelo hitro rastejo in takrat že zdavnaj niso več palčki in palčice, zato pa jih morajo pokončati na okrutnejše načine, ki jih ni še nihče opisal v nobenih od naših mladinskih, ženskih ali družinskih revij. Ali se bojimo, da bi se kdo ob opisih in fotografijah zgrozil? Samo iz tujih revij zvemo, da jih razkosajo in po kosih odstranijo, požgejo z injiciranjem kemikalij, sprožijo popadke ali s carskim rezom — *sectia parva* — izvlečejo na dan in jim potem prekinejo življenje, če za to lahko uporabimo takomil izraz.

Smo pač kulturni, spodobni in uvidevni ter polni razumevanja. Ko bi vsaj vedno in povsod pokazali razumevanje za matere in otroke, ne samo takrat, kadar leporečimo o prekinitvi nosečnosti, odpravi plodu, abortusu, splavu, ali celo o čiščenju maternice in v novejšem času o prenatalni evtanaziji!

Govorimo le o majhnem zdravniškem posegu. Morda mati res dobi tak vtis, ko jo v operacijski dvorani obda zdravniško osebje, ki s pomočjo najnovejših tehničnih pripomočkov opravi svoje delo hitro, učinkovito in zanesljivo.

In še nekaj nas vara in slepi. Dejanje je našim očem prikrito, zlasti pri vakuumski aspiraciji: stene maternice skrivajo telesca

malih palčkov in palčic. Niti zdravniki nit! matere ne vidijo žrtvovanih otrok. Zdravniki delajo, kar je njihova dožnost, matere, kar je njihova uzakonjena pravica. Nočemo priznati, da ubijamo, ali pa tega ne čutimo več, kajti ubija le tisti, ki žrtev vidi. Nočemo priznati, da silimo zdravnike, da prelamljajo Hipokratovo prisego. Ne uvidimo, da tak način ubijanja, kjer so žrtve nevidne, ne pozna meja. Tako kot nekoč plinske celice danes vakuumski spiraleci in kirete ustvarjajo nekakšno pregrado med nami in žrtvovanimi bitijci ter delajo iz grozodejstev rutinsko banalnost, poklicno dolžnost, kjer vsa čustva otopijo ali se sprevržejo v surovost. Otopelost čustev je velika hiba današnjega človeka! Nismo več zmožni ali pa nočemo prepoznati človeških bitij v palčkih in palčicah, ki prekipevajo v sli po življenju. Njihovo izničenje je z zakonom dovoljeno in zato utemeljeno, torej je ni stvari, ki bi nas zaenkrat lahko odvrnila od — množičnega pobijanja.

Kako naj se potem še čudimo, če prebiramo takele izjave ameriških zdravnikov: človečnost nerojenega je „nerešljivo vprašanje“; nerojen otrok „ni živ, ni človek, v bistvu košček tkiva“; „fetus ni nič“; „fetus mi človeško telo“; če fetus pri šestih mesecih „morda lahko čuti bolečino“ (dejansko jo čuti; saj reagira nanjo z zvijanjem in morda že z jokom), „to enako velja za ribe in

muhe ali pa za te še bolj“; me-poškodovan fetus je v posodi za odpadke kazal znake življenja, toda po mnenju zdravnika je bil to „refleks vretenčarja“; za ameriške feministke je nerojen otrok „parazit“, ki lahko celo „umori svojo mater“! Za mekatere pa je celo „manj kot človek“! Le najokrutnejši ubijalci so s tako trditvijo lahko opravičili svoja grozodejstva. To, kar ostane po vakuumski aspiraciji, so „ostanki spočetja, vidni v stekleni posodi, celi ali v kosih“, nekaj, kar lahko „vržemo v stranišče ali v smeti“. Neljubljen otrok je „za stopnjo nižji od živali“, ali „problematična bitnost“, ali „žival, ki ni človek“. Neki zdravnik je ugotavljal: „Smili se mi stradana mačka... toda nerojen otrok, ki ga nihče ne mara, ni obžalovanja vreden.“

Ali si moremo ob takih izjavah še vedno zatiskati oči? Le skozi zelo ozko špranjo smo pokukali v svetovno klavnico nerojenih otrok ali v današnji holokaust, kot to nekateri imenujejo, ko smo brali o trgovini z zarodki, o poskusih, ki jih delajo na živih zarodkih in z njimi, o presajanju organov z zarodkov na ljudi in podobno. Še vedno smo si zatiskali oči, če smo se zgražali samo zaradi takih dejanj. Zgroziti bi se morali zato, ker so nam zdaj popolnoma jasne logične posledice abortivne miselnosti in posurovelosti ljudi.

Kot primer naj navedem samo finskega zdravnika in „razisko-

valca“ dr. Marttija Kekomakija. Ta poleg želodcev uporablja tudi glave živih fetusov, na katerih raziskuje možgansko presnavljanje. „Fetusi so čisto živi, ko jim odrežem glave,“ je izjavil, ko je opisal poskus, „pri tem pa so anestetiki popolnoma nepotrebni“, zagotavlja. S čim opravičuje svoja dejanja? On opravičila sploh ne potrebuje. „Odpravljen otrok je samo odpadek in med odpadki konča. Tudi vi ga morate tako jemati, za nič drugega ni.“ In

še pristavlja: „Zakaj družba ne bi imela koristi od njega?“

Ali bomo v taki družbi sploh preživel? Vsepovsod srečujemo samo nasilje in zdaj grozi čedalje večje nasilje nad bitji, ki so v vsej zgodovini človeštva najbolj zatirana in brezpravna. Če bi te nepregledne množice ljudi pustili živeti in spregovoriti, njihovega protesta ne bi mogli ne preslišati ne utišati. Gotovo bi nam očitali, da smo hinavci, moralci in izprijenci.

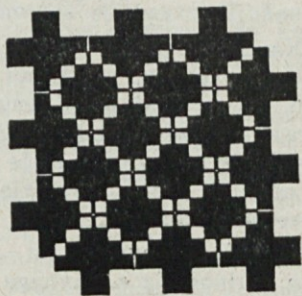
Vanja Kržan

NAVODILO O KRŠČANSKI SVOBODI IN OSVOBODITVI

Kongregacija za verski nauk je dne 22. marca 1986 izdala nov dokument „Navodilo o krščanski svobodi in osvoboditvi“. Na tiskovni konferenci 5. aprila, ki ji je predsedoval kardinal Jožef Ratzinger, so predstavili ta novi dokument, ki je v sedanjem trenutku izredno pomemben. Prihaja eno leto za Navodilom o nekaterih vodikih teologije osvoboditve in je nekako dopolnilo te listine.

Navodilo ima pet poglavij. V prvem poglavju je orisan sedanjí položaj svobode. V drugem poglavju listina razmišlja o človekovi poklicanosti in o njegovi dramí glede svobode: kdo je svoboden? Gorje, če človek pozabi na svoje dostojanstvo, da je namreč „božja podoba“, in se oklene pogubne laži sodobnega ateizma. V tretjem poglavju Navodilo po-

udarja, kako je Bogu ljuba pristna rast in napredek te svobode. Zgodovina osvoboditve ima svoj prisíni izraz v Kristusovi velikonočni skrivnosti. Nato v četrtem poglavju Navodilo slika, kako se v tem edinstvenem dogodku začenja stoletja dolgo osvoboditveno poslanstvo Cerkve v blagor človeka. V zadnjem poglavju Navodilo razlaga krščansko krite-riologijo za osvoboditveno prakso, kjer še posebej govori o naravi in pomembnosti socialnega nauka Cerkve.

Za mladino za mladino

MI MLADI IN NAŠ TISK

Zakaj je tako lahko vzeti v roke vsakdanje vsakovrstne publikacije, tako težko in utrudljivo pa dobro in poučno knjigo?

Vsak dan hodimo mimo trgovin in kioskov, kjer so izpostavljene revije. Vsak dan vsrkavamo vase njih članke in ilustracije. Ne-prestano gledamo njihovo propagando po televiziji ali jo slišimo po radiu.

Prišlo je nekako v modo, kupovati in brati te vsakdanje publikacije. Kdor ni obveščen o vseh intimno življenjskih problemih današnjih zvezd, je staromoden.

Na splošno, če že ti niso odkrito nasprotni verskemu gledanju, ga pa vsaj popolnoma ignorirajo. Ustvarjajo tako javno mnenje, ki je brez Boga; ki je izgubilo občutek greha. Ustvarjajo svet brez obveznosti.

Oslapijo človeka, da presoja vso realnost iz naravnega vidika

in da usmerja vse svoje sile le za naravni napredek.

Opisujejo nad vse nenaravno obnašanje kot najbolj normalno in logično. Objavljajo take stvari, ki bi morale ostati najbolj zamolčane in namesto da bi povzročale človeku gnus, najbolj pogodijo človeški radovednosti.

Dostikrat se braci takih publikacij smatrajo za „učene in napredne“ in označujejo dobre knjige kot starokopitne in enolične. Najlažje je sebe opravičiti s tem, da drugega osmešiš. Osebi, ki pa iskreno išče kaj več, kot ji nudijo te „napredne publikacije“, ustvariš predsodek in odpor do resne besede in tiska.

Ne zahtevajo od nas večjega poglobljanja. Razpravljajo o pro-

blemih, ki jih večina, še posebno v mladostni dobi, doživlja. Sve-tujejo take rešitve, ki slonijo na egoizmu, lastnem „jazu“, ki člo-veku tako ugajajo in ga trenutno pomirijo. Nikjer pa ni opaziti kakšnega namiga k samopremago-vanju in potrpežljivosti, ki člove-ka tako odbijajo.

Vsak, ki kupuje in bere tak tisk, vedé ali nevedé prevzema in odobrava tako mišljenje, ki opravičuje samega sebe v svojem se-bičnem ravnanju.

Dobra in resna knjiga pa mor-da na prvi pogled ne pritegne. Pi-sana je brez vsakega lažnega na-pihovanja ali čenč, ki najboj bral-ca pritegnejo. Ni branje za kra-tek čas, ampak za premišljeva-nje. Treba si je vzeti čas.

In kar je najvažnejše in naj-težje, je pa to, da nam dostikrat dobra knjiga pove to, kar nam malokrat kdo odkrito pove: „Živ-ljenje je eno samo. Izrabi ga čim bolje; ne le v lastni prid, ampak tudi v prid bližnjega. In srečen boš.“

To spoznanje, ki se tako ostro odbija od vsakdanjega človekove-ga mišljenja „uživaj, grabi“, v prvem hipu človek ne more dou-meti, ne more sprejeti in se mu zdi nerealno, utopično, smešno, otročje.

Nato se mu začne oglašati vest. Človek začne počasi izgubljati ti-sti mir, ki je mislil nositi v se-bi, in začne presojudati svoje živ-ljenje. Vidi pred seboj novo, dru-gačno življenje, polno kompromi-

sov. Zdi se mu pretežko. In če nima resnega namena spoznati resnice, knjigo zažene proč. Ta nemir pa hoče potlačiti z lahko-miselnim ali slabim tiskom. Tam najde opravičilo za svoje dote-danje ravnanje.

Pa ne samo to. Trudi se, da bi bili tudi drugi istega mišljenja. Podtika jim slab tisk in osme-šuje dobrega.

Vedeti moramo, da je namen ti-stih, ki izdajajo dnevne časopi-se, publikacije, knjige, šolske tekste, dostikrat samo dobiček; ne glede na to, ali objavljajo či-slo resnico ali zablode. Iščejo senzacije, ki bi jim čim več na-nosile.

Na to, da lahko mladega, še neizkušenega človeka zavozijo na stranski tir, pa sploh ne pomisli-jo. Ne merijo posledic.

Zato naj bo v našem načrtu, naučiti se „kritično brati in pre-sojati“ vse te publikacije, kar po-meni razbrati resnico in namer-nost pisca.

Da pa lahko razberemo resni-co, jo moramo poprej spoznati. Zato je naša odgovornost, da se o mjej poučimo.

Franc Sodja piše: „So knjige, ki plemenitijo, in so knjige, ki kvarijo. Koliko mladih ljudi je ob knjigi izgubilo vero ali poštenje ali največkrat oboje! In koliko ljudi je ob dobri knjigi našlo pot do Boga ali do junaške žrtve za bližnjega!“

Resnično: Pot v pustolovščino je za vsakega mladega človeka, ki

se spusti v svet slovstva. Potrebuje vodnika in počasi mora dozorevati tako, da bo sam znal ločiti zrnje od plev in bo sam imel toliko moči, da bo knjigo odložil, če zasluti, da mu škoduje. S tem si pridobi ne le široko razgledanost, ampak tudi moralno moč za vse življenje...“

...„Cerkev opozori na posamezna dela, ki utegnejo biti nevarna, če jih ne beremo pridržano. Vsak človek pa mora biti sam dosti iskren, da presodi, kaj zmore. Poleg iskrenosti je treba odločnosti do sebe. Najbolj nevarno je to, da človek samega sebe vara in uspava.“

Neki pisec zagotavlja: „Pero v umazanih rokah je najostrejši meč, najhujši strup. Z njim je možno uničiti narod, celo stoletje.“

Res: če je umazanija pomešana z umetnostjo, če je slabo povito z lepim, je še hujše, kot če se slabo direktno pokaže našim očem. Težje je razkrinkati resnico. Marsikdo po nevednosti odobrava to, kar bi drugače zanikal.

Zato odgovornost ni samo na bralcu, ampak tudi na tistem, ki tisk izdaja in svetuje.

Ali lahko mladi kaj napravimo za branje in širjenje dobrega tiska in še posebej slovenskega? Počutimo se nemočne, brez vpliva. Medtem ko mi tako mislimo in napačno sklepamo, drugi to obračajo v svoj prid: prodirajo na važna mesta v tiskovni akciji in pridobivajo vedno večji vpliv nad nami, ko nam na mil način

vsiljujejo njihovo enostransko gledanje na življenje.

Čas je, da se temu zavestno upremo in spremenimo naše mišljenje glede tiskovne akcije.

Kot katoličani se moramo zavedati, da je v sedanjosti ravno dober tisk način za razširjanje božje besede.

Da si ravno z branjem dobrega tiska pridobivamo mnogo znanja in razgledanosti. Izoblikujemo si svojo osebnost, da ne podležemo napačnim vplivom.

In ne samo to. Z branjem dobrega tiska moremo pravilno usmeriti svoje življenje in s tem hiteti sreči že na tem svetu naproti.

Vsak od nas lahko pripomore k izboljšanju tiska s tem, da dobrega podpira in kupuje, slabega pa odklanja, še posebno, če je sramotilen za Cerkev in Boga. Iz prepričanja ga ne berimo, ne podpirajmo, ne delajmo mu tudi nezavestne propagande!

Tiskovna akcija naj pobudi med mladimi tudi talente za pisanje, naj jih odkriva in razvija.

V slovenski skupnosti imamo lastni verski in drugi dobri tisk. Naša dolžnost je, da ga beremo, da ga podpiramo z idejami, članki, konstruktivno kritiko, pa tudi gmotno.

Naklade naših listov so zelo majhne v primerjavi z nakladami tujih listov. Zato so stroški sorazmerno večji in njih izdajanje zahteva več žrtve. Škoda bi bilo, da bi bilo to zunanje dejstvo

vzrok, da bi naši listi in revije mehali izhajati.

Razširjajmo ga in navdušujmo ostale zanj!

Rečeno je: „Kar se Janezek nauči, to Janez zna.“ Če ne bomo od mladega začeli z branjem rešnega tiska, je manj verjetno, da ga bomo začeli, ko bomo starejši. Vsaj nekaj minut dnevnega branja, če me več!

Imamo dosti ljudi, ki bi bili veseli, če se jim bi približali in prosili za mnenje glede te ali one knjige. Radi nam bi dali tudi pogled na razpolago.

Pomagajmo drugim pri izbiri knjig!

Če ne bomo mi pohiteli, nas bodo še naprej drugi prehiteli. In to tisti, ki ne želijo ravno pokazati človeku prave rešitve. ampak tisti, ki želé pognati človeštvo še v večjo temino.

In kar je najhujše in nam katoličanom v opozorilo — oni se stalno pripravljajo na ta skok in izrabijo vsako priliko, medtem ko se mi nekam komodno in nepripravljeno zanašamo na delovanje ostalih katoličanov.

Ne bomo dajali Bogu odgovora samo za to, kar smo naredili, ampak tudi za to, česar nismo storili in smo mosili na svoji odgovornosti.

Rozka Snoj

PESEM O KRUHU IN VINU

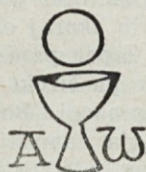
To pšenično klasje
božji kruh za vas je,
brašno za na pot.
Čisto vino v čaši
dano žeji vaši
za na pot odtod.

Živi kruh in kruh življenja,
plemenito, žlahtno vino,
druži v božjo nas družino,
da dospemo v domovino!

Če ste lačni, dajte,
mene se najejte
prav do sitega!

Če ste žejni, pijte,
z mano napojite
se do dna, do dna!

Živi kruh in kruh življenja;
plemenito, žlahtno vino,

druži v božjo nas družino,
da dospemo v domovino!

Daj, spreminjaj vase
nas, da večne čase
bomo tam kot ti!
Polni nas in čisti,
da v svetlobi isti
s tabo bomo vsi!

Živi kruh in kruh življenja,
plemenito, žlahtno vino,
druži v božjo nas družino,
da dospemo v domovino!

Branko Rozman

Premakljivi svečnik

Zdravko je čutil, da si pridobiva njihovo zaupanje, videl pa je tudi, kako počasi in previdno se mu ljudje približujejo. Toda ni smel biti nepočakan, z ihto bi lahko vse samo pokvaril.

Cerkev je bila okajena, zaprašena in umazana od vrha do tal. Po stenah je bilo polno podob, slik, kipov in skoraj ob vsaki podobi je bil šopek papirnih rož, okrog Marije pa široki venci, zbledeli in zaprašeni. Bog ve, kdaj jih je kdo tja namestil, nihče pa si jih ni upal odstraniti. Omet je tu in tam odpadal, pravzaprav so odpadali debeli sloji apna, s katerim so od časa do časa cerkev prebelili.

Klopji so bile stare, iz debelega lesa, ki pa je bil že ves razjeden od črvov in marsikatera klop se je držala pokonci le še bolj iz navade, saj je bilo podnožje že čisto preperelo. Pod klopmi je bilo toliko umazanije, da je zaudarjalo in kljub zračenju je bil v cerkvi vedno nekakšen neprijeten duh po trohnobi. Obhajilna miža je bolj visela na oporah, kakor pa stala na podstavku. Vse

je zahtevalo obnove, toda kako naj Zdravko pridobi ljudi zanjo, ko pa so na vse, kar je sedaj in kakor je sedaj, čustveno močno navezani.

Zdravko se je najprej lotil župnijskega sveta. Ko je z mirno in pametno besedo premagal prvi odpor, predvsem pa pomisleke, koliko bi obnovev notranjosti cerkve stala, je začel z oznanili.

„Gotovo pogledate včasih tudi v kako drugo cerkev in ste videli, kako lepo so mnoge cerkve urejene. Svetle, zračne, da je človeku kar veselo pri srcu. Tudi naša cerkev kliče po obnovi. Bila je lepa, čista, lepo poslikana, toda sedaj so barve že obledele, stene se luščijo, da se jih ne smemo nikjer dotakniti. Zato smo se na seji župnijskega sveta menili o tem, da bo treba tudi našo cerkev obnoviti. Poglejte samo te mnoge papirnate rože, šopke in vence: kdo bi lahko povedal, kakšne barve so bili, ko so bili novi. Kakor se najlepša obleka postara, obdrigne, zbledi in si moramo kupiti novo, pa če smo staro imeli še tako radi, tako mo-

ramo narediti tudi s cerkvijo. Obnoviti moramo njeno notranjo opremo. Postaviti bomo morali nov oltar, mizo, da bomo lahko maševali obrnjeni k ljudstvu. To imajo že vse cerkve in čas je, da jih vsaj v tem dohitimo. Nam bo tudi nekoliko lažje, ker imajo drugi že izkušnje glede velikosti oltarja in nam bodo mogli svetovati. Seveda moramo delo zaupati arhitektu, ki bo za oltar in notranjo opremo naredil potrebne načrte.

Vemo, da bo največ ugovorov proti temu, ker bomo morali zaradi ureditve odstraniti nekaj kipov. Poglejte, v naši cerkvi imamo kar sedem Marijinih kipcev, ki predstavljajo sicer isto Mater božjo, toda prineseni so z različnih božjih poti. Tako imamo Marijo od Marije Bistrice, iz Mariazella, Fatime; imamo Marijo ubogih iz Banneuxa, lurško Marijo in nekaj drugih. Vse te podobe so brez umetniške vrednosti, saj niso delo kakega kiparja ali rezbarja, ampak so navadni mavčni odlitki, ki jih izdelujejo v kalupu na tisoče in tisoče.

Seveda za vsako podobo stoji neka družina. Prinesli so jo vaši predniki s te ali one božje poti, zato vam je podoba tem dragocenejša, ker se veže na spomin vaših dragih prednikov. Zato prav tiste, ki bi bili prizadeti, lepo prosim, da se že prej sprijaznite s tem, da bo morala marsikatera podoba biti odstranjena, če hočemo imeti lepo, sodobno cerkev. Katera, o tem ne odločam jaz, ker

sem premalo strokovnjak za to, da bi vedel, katera je umetniško več in katera manj vredna. Držali se bomo mnenja strokovnjakov in se z njihovo odločitvijo sprijaznili.

Seveda prenova cerkve ne bo gotova kar v enem letu, ampak postopoma, kolikor bomo mogli zbrati denarja.

Med ljudmi je zavladalo razburjenje.

„Toliko let je bilo vse v redu, zdaj pa je naenkrat vse zanič, kar imamo,“ so se hudovali stari.

„Vse se postara, tudi cerkev,“ so ugovarjali mladi.

„Lepo, saj je vse lepo, toda kdo bo vse to plačal? In arhitekta hoče imeti ta zanesenjak? Ali sploh ve, koliko arhitekti zaračunajo?“

„Kaj je treba načrtov. Kdor bo delal oltar, maj pridem sem, zmeri in naredi, pa bo prav tako v redu.“

„Nova metla, saj pravim. Vse bi rad ven zmetal. Še Marije so mu napoti.“

„Če bo vse ven zmetal, bomo gledali prazne stene?“

„Koliko so se ženske roke trudile, da so naredile toliko in tako lepih rož iz papirja! Pravo umetniško delo. On pa vidi samo to, da so barve nekoliko popustile, ne vidi pa skrbi in truda, ki je bil zanje potreben.“

Naslednjo nedeljo jih je čakalo resnično presenečenje. Vsi umetniški šopki in venci so izginili. Namesto njih je bila na podstavku majhna vaza s svežimi rožami.

mi. Svetniki so naenkrat izstopili, postali vidnejši in pomembnejši, rože ob nogah pa so k njim usmerjale oči. Cerkev je bila videti bolj vesela, naravnejša.

Po prvi maši pa se je zagnala v župnišče majhna, debelušna ženska, tresla se je od razburjenja in planila v kuhinjo:

„Kje je naš venec? Povej, kam si dala naš venec?“

Barica se ni takoj znašla, za kakšen venec gre in je mirno vprašala:

„Kakšen venec? Ne vem, kakšen venec mislite.“

„Ne laži! Ti si ga vzela proč od Marije Bistriške in namesto venca si postavila tja ničvredni lonček z zanikrno rožico. Hočem venec, da ga namestim nazaj, kjer je vedno bil,“ je začela vpiti.

„A tako! Za tisti venec gre? Čakajte, da vam razložim...“

„Nič ne bom čakala in nič si ne dam razlagati od take punčare, kot si ti. Hočem venec, da ga odnesem nazaj v cerkev.“

Tedaj je vstopil župnik.

„Že v svojo sobo sem slišal, kaj bi radi, mati. Malo potrpite, da se pogovorimo.“

„Nimamo se kaj pogovarjati. Dvajset let, če ne več, je bil tisti venec pri Mariji in naredili so ga naša mati, Bog jim daj dobro, zdaj pa pride nekdo od bogve kod in ga kar tako odnese. Tega me pustim in hočem venec nazaj!“

„Čakajte, mati, saj cerkev ni samo vaša. Cerkev je nas vseh.“

„A tako! Vi mislite, da je vaša in lahko v njej delate, kar se

vam zljubi? Mi smo bili tukaj, ko vas še na svetu ni bilo, vi pa ste komaj prišli, pa si že lastite ne vem kakšne pravice.“

„Vidite, mati, sami ste rekli, da je venec že dvajset ali več let star, ali ne mislite...“

„Nikar mi neprestano ne govorite mati. Saj nisem vaša mati.“

„Klical bi vas po imenu, pa ne vem, kako vam je ime. Vam bom pa rekel samo vi, če vam je tako ljubše. Glejte, če bi kupili sebi obleko pred dvajsetimi leti, tudi če bi jo ves čas hranili v omari, ne bi jo enkrat oblekli, bi se obleka že davno postarala, zgubila bi nekaj barve in predvsem bi prišla iz mode. Če bi se v njej prikazali na cesti, bi vsi gledali za vami.“

„Iz mode, pravite? Cerkev vendar ni modni salon. Kako morete obleko primerjati z vencem?“

„Čeprav se čudno sliši, se vendar tudi v cerkvi ravnamo v marsičem po modi, se pravi po okusu tistega časa. Nekoč je bil okus drugačen, kakor je danes. Primerjajte samo stare cerkve z novimi.“

„Nisem zato prišla, da bi kaj primerjala. Hočem samo naš venec in nič drugega.“

„Ja, kaj hočemo. Barica, prinesi venec.“

„V kamri jih je cel kup. Katerega?“

„Tistega, ki je bil pri Mariji na levi strani spredaj.“

Barica je šla in prinesla venec.

„Zdaj pa ga dobro pogledajte. Kakšne barve je bil? Tudi vi ste

to že gotovo pozabili. Vidite, koliko je v vsaki roži prahu in kako je vse preprejeno s pajčevino? Od daleč se vse to seveda ne vidi, zato vam ne zamerim, da se tako potegujete zanj, toda če ga pogledate od bliže, morate priznati, da tak venec Mariji pač ne dela časti.“

„Nihče ga ne gleda od blizu. Glavno je, da je od daleč v redu.“

„Motite se. Ni važno, kako se vidi od blizu ali od daleč, važno je, kakšna je stvar sama na sebi. Tudi pri človeku ni važno, kakšen se zdi samemu sebi ali drugim, važno je, kakšen je v resnici, torej pred Bogom, ki človeka natanko pozna takega, kakršen je in se pred njim ni mogoče pretvarjati ali ustvarjati kakšen videz.“

„Človek je nekaj drugega. Ga vendarle ne boste primerjali s takimle vencem!“

„Poglejva še drugi vzrok, zakaj papirnate rože niso primerne za cerkev.“

„Zakaj ne bi bile primerne, ko pa so bile v cerkvi dolga leta, morda celo stoletja?“

„Zato ne, ker niso pristne, ker niso prave. Lahko bi rekli, da lažejo, ker so rože in niso rože, niso žive. V cerkvi pa mora biti vse pristno in nič lažnivega.“

„Prej pa niso bile lažnive? Zakaj so prej bile dobre v cerkvi? Toliko časa ni nikomur prišlo na misel, da rože, take papirnate, lažejo. To ste si vi izmislili.“

„Tudi prej ni bilo dobro. Ali so vaša mati vprašali župnika, če

lahko tak venec postavijo k Mariji?“

„Zakaj bi pa vprašali? Vsak pameten župnik mora biti samo vesel, če se kdo sploh spomni na to, da Mariji prinese venec.“

„Vidite, tako so postavljali v cerkev tudi podobe. Nihče ni vprašal, ali so podobe kaj vredne, ali zbujejo pobožnost, ko jih pogledamo, ali bo cerkev z njimi kaj pridobila. Ne, ljudje so podobe kupili kje na kaki božji poti in jih postavili v cerkev. Župnik je to mirno trpel, ker se ni hotel ljudem zameriti.“

„Zakaj pa vi ne delate tako?“

„Ker so ljudje danes veliko bolj izbirčni, lahko tudi rečem, da bolj vedo, kaj je lepo in kaj ni. Na televiziji lahko vidijo velike umetnine in si vzgajajo okus, zato ne prenesejo vsega, kar so prenesli nekoč. No, da se ne bova predolga mudila, pa povejte, ali res hočete ta venec, zdaj, ko ste ga videli od blizu, dati nazaj k Marijinemu kipu?“

„Če bi ga doma malo očistila in izprašila, bi bil mogoče še nekaj časa dober.“

„Očistiti ga ne morete. Prah se je tako zlepil s papirjem, da bi ga morali umiti. To pa veste, da ne gre. Pa tudi, če bi šlo: kako mu boste pa vrnili prvotne barve?“

„Ni bilo treba, da ste ga vzeli s stene. Potem bi bilo vse prav.“

„Ne bi bilo prav, ker je umazano, pa naj to opazimo ali ne.“

„Ga bom pa vzela domov. Nam

bo pa doma še nekaj časa spomin na pokojno mamo.“

„Kar vzemite ga in ne bodite hudi. Vse to delamo samo zato, ker bi radi imeli lepo, čisto cerkev.“

Takih zapletljajev je bilo še več, toda Zdravko je znal stvari tako vzeti v roke, da so vsi vsaj na pol potolaženo odšli, čeprav s priokusom grenkobe.

Hujše je bilo s podobami in ko je bilo treba iz cerkve odstraniti stare klopi. Ljudje pri tem niso hoteli pomagati, da je moral Zdravko sam z Baričino pomočjo izprazniti cerkev. Pri težjih stvareh pa je poprijela še Rozika. Klopje so bile tako trhle, da so se lomile že med potjo, ko so jih nesli ven.

„Položimo jo nekoliko bolj trdno na tla. Naj se razbije, ker je zanič,“ je rekel Zdravko, da bi se ljudje lažje sprijazili s tem, da so potrebne tudi nove klopi.

Podobe so spravili v župnijsko vežo, kjer je bilo zdaj tako tesno in so svetniki delali tolikšno gnečo, da je moral vsak mimoidoči dobro paziti, da se ni s katerimi spopadel. Nazadnje je v cerkvi ostal samo glavni oltar in dva stranska. Vse so prekrili s polivinilom. Ostal je tudi težak in masiven pod pod klopmi, ki se ga župnik z dvema pomočnicama ni upal lotiti. Računal je s tem, da ga bodo ljudje sami odstranili, ko bodo stene prebeležene.

Naslednjega dne so prišli tesarji, se pravi mojster in dva delavca, ki so postavili odre v cer-

kvi, da so lahko pleskarji začeli notranjo obnovo. Najprej se odstranili debej sloj beleža, nedotaknjene pa so pustili freske na stropu, ki so predstavljale Marijino vnebovzetje in štiri evangeliste. Slike so prišli obnavljat posebni strokovnjaki, pleskarji pa so cerkev prepleskali po arhitektovem načrtu v svetlorumeni in rjavi barvi. Temeljito so očistili zaprašena barvasta okna, da so zasijala v prvotnem sijaju. Ko so odstranili odre, je bila cerkev sveža, pomlajena, vsa sončna in vesela, da so se tudi ljudje počutili v njej pomlajene in bolj ve-sele, čeprav so že nekaj nedelj samo godrnjali:

„Zopet smo imeli mašo v gozdu. Je to pametno, kar naš župnik počenja? Saj je toliko lesa v cerkvi, da še do oltarja ni mogoče videti.“

Prava vojna pa se je začela šele takrat, ko je šlo za to, kateri kip in slike bodo prišli nazaj na svoje mesto in kateri ne.

Vse, kar je bilo novejšega, kičastega, iz mavca in podobnih snovi, je imelo veliko zagovornikov. Rekli so, da je novo in da je stalo veliko denarja, zato mora priti nazaj. Ljudje so kar naprej oblegali župnika, zahtevali in grozili, da njihov kip, se pravi kip, ki so ga nekoč kupili njihovi predniki, tudi v prenovljeni cerkvi ne sme manjkati, sicer ne bodo več prišli v cerkev. Župnik ni hotel dati nikomur mobenega upanja. Za stare kipe, ki so bili v cerkvi, se ni potegoval nihče. Žup-

nik pa je slutil, da so prav ti vredni, da jih postavijo nazaj. Posvetoval se je s strokovnjaki in ti so mu svetovali, naj postavi nazaj v cerkev samo stari leseni kip Matere božje, ki pa ga je treba najprej temeljito očistiti in zavarovati pred črvi, potem pa še dva kipa apostolov: Petra in Pavla. Vse drugo pa je kičasto blago in v cerkev ne spada.

Zdravko je bil zadregi, kako naj to ljudem pojasni in jih pridobi, saj ni hotel ljudi dražiti in delati razdora med njimi in seboj. Dolgo je premišljeval, potem pa je neke nedelje govoril samo o tem. Na začetku pridige je dolge hodil naokrog, preden se je mogel osredotočiti na bistveno, ko pa se je zbral, je bil jasen, oprijemljivo prepričevalen, da mu ni bilo mogoče v ničemer ugovarjati, vsaj ne z razumom, edino srce bi se mu lahko še nekoliko upiralo.

„Rad bi vam pojasnil, sestre in bratje, zakaj je neka podoba umetniško delo, polno motranje lepote, drugo pa je navaden, recimo obrtniški izdelek brez prave vrednosti.

Razloček je že v tem, kdo in kako jih je izdelal. Vzemite človeka, ki je podobo rezljal dolge dni. Ukvarjal se je z njo dneve in dneve in skušal je lesu ali drugemu materialu izvabiti tiste poteze, ki jih je videl v svoji duši, v svojem srcu. Morda se mu ni popolnoma posrečilo, da bi vse, kar je nosil v svojih mislih in čustvih, mogel prenesti tudi na les, iz katerega je podobo izrezoval,

toda nekaj njegove zamisli je v podobi le ostalo in to sedaj sije v nas, ko tako podobo gledamo. Lahko se zgodi, da je taka podoba na videz okorna, da sorazmerja niso po naravi, pa vendar na neki skrivnosten način čutimo, da iz podobe sije duša, da taka podoba ni mrtva lutka, temveč ima v sebi življenje. Iz nje sije tudi ljubeča skrb in trud tistega, ki jo je izdelal.

So pa tudi drugačne podobe. Nekdo bi rad zaslužil in brez dolgočrajnega podrobnega dela prišel do denarja. Naredi ali da narediti model ali kalup, recimo lurske Matere božje in s takim kalupom lahko hitro in brez truda izdelava nešteto takih podob. V takih podobah ni duše, tudi ne truda in ljubeče skrbi izdelovalca, saj je šlo samo za to, da jih izdelava čim več in čim več proda. Same na sebi so revne in mrtve in da bi bolj privlačile naše oči, jih živo in pisano pobarvajo, da je taka Marija bolj lutki podobna kot živemu človeku. Taka podoba ne more zbuditi lepih in pobožnih čustev, ker v njej ni nobenega življenja, je mrtva.

Morda bi vse to še lažje pojasnili s primerom: Na televiziji ali pa tudi sicer kjer koli lahko vidimo pobarvane in nalepotičene ženske obraze. Poteze obraza so pravilne, skladne, sklada se tudi barva las in kože, v lepem razmerju so oči in obrvi pa tudi usta, kljub vsemu temu pa nas tak obraz ne prevzame. Ob njem ostanemo brezbrizni, ne nasme-

hnemo se in ne razjočemo. Ko pa pogledamo obraz katere koli matere, morda je naguban, na prvi hip niti ni privlačen, ko pa se tak obraz nasmehne, se moramo nasmehniti tudi mi, ker je v njem duša, srce, življenje, in če se oko na takem obrazu orosi od bridkosti, se tudi v nas naseli stiska žalosti. Zakaj je tako? Ker ta obraz, obraz matere, ni ponarejen, je živ in kaže človeka takšnega, kakršen pač je. Obraz naličene lepotice pa v resnici ni njen. Na njem je toliko ličila, barve in ponarejenosti, da zakriva resnični obraz.

Vidite, vsi ti mavčni odlitki so taka lažnivost in ne morejo izražati tistega, kar bi morali, ne morejo nas ganiti, prevzeti, ker niso pristni. Seveda jih imamo doma, ker si umetniških del ne moremo privoščiti zaradi visoke cene, toda za cerkev pa le niso primerni.

Zato vas lepo prosim, kakor ste se sprijaznili s tem, da smo odstranili papirnate rože in vence, sprijaznite se tudi s tem, da marsikateri kip, ki je bil prej v naši cerkvi, ne bo več postavljen mazaj. Tako bo naša cerkev lepša in vsi se bomo v njej dobro počutili.“

Nekateri so njegovo namero razumeli in odobraval, drugi so še vedno godrnjali, toda ne več tako silovito in župnik je vedel, da se bo negodovanje počasi poleglo.

Pozlatarji so obnovili glavni oltar, da je zasijal v topli barvi zlata in tabernakelj je žarel v no-

vi zlati prevleki. Dele lepe stare obhajilne mize je mojster uporabi za podnožje novega daritvenega oltarja, ki so ga postavili na novo marmorno stopnišče v prezbiteriju.

Najbolj trdovratnih je bilo šest družin, ki so imele dve klopi spredej v prezbiteriju. Niso in niso hotele popustiti, da bi bil tisti prostor odslej namenjen otrokom. A bili so vendarle v veliki manjšini, saj so imele proti sebi vse, ki tam niso imeli sedeža in so že od nekdaj težko gledali tisto šopirjenje, kako so nekateri važno in slovesno sedali na ta izzivalno prva mesta.

„Ko bomo dobili nove klopi, boste dobili v njih prva mesta,“ jih je tolažil župnik in proti splošnemu mnenju, da otroci in samo otroci spadajo v prezbiterij, so se morali sprijazniti s tem, da bodo odslej izenačeni z drugimi verniki.

Proti jeseni so obnovili tudi tlak, ker je bil prejšnji že ves načet in izlizan od mnogih korakov in dogih desetletij. Potem so namestili nove klopi, lahke in zračne, da je bila cerkev kakor mlada nevesta, vsa sveža in lepa.

MATI TEREZIJA

POBOŽNOST DO MATERE BOŽJE

Pobožnost Matere Terezije do Matere božje ima goboke korenine v njeni zgodnji otroški dobi in je tesno povezana z njenim poklicem. Že od rane mladosti je v svoji družini vsak večer molila rožni venec. Ko je imela petnajst let, je vstopila v Marijino kongregacijo.

„Vsak večer smo se zbirali okrog naše matere, ker je bil oče večkrat odsoten. Največkrat smo molili rožni venec.“

Še danes se Mati Terezija spominja Crnogorske Marije in starodavne pesmi v albanščini „Na Crni gori (Letnici) imamo Mater“, ki jo še vedno zna peti z otroškimi zanosom in solzami v očeh.

„Božji glas svojega poklica sem najprej sišala v Letnici, tu sem se odločila, da bom služila Bogu in bom njegova služabnica. Spominjam se predvečera praznika Marijinega vnebovzvetja (pred kipom Matere božje), ko sem se s prižgano svečo v roki, s pesmijo in gorečim srcem odločila: Hočem biti popolnoma božja!“

Ko je po dvainštiridesetih letih 1970 prišla prvič v domovino, je po obisku svojega rojstnega mesta Skopja odšla v Letnico. V

veliki pobožnosti in neizmernem veselju se je dolgo v molitvi zadržala pred Materjo. Potem je vstala in nepremično gledala v kip Marije, Matere njenega poklica. Svojemu spremljevalcu duhovniku Nikoli Miniću je rekla:

„Zamenjali ste ji obleko, ni več tista, kot je bila nekoč. Obraz in oči so iste!“

Koliko je navezana na letniško Marijo, je videti tudi iz njenih pisem. Ko piše družini svojega brata Lazarja, se priporoča v molitev: „Prosi letniško Marijo zame... (5. maja 1974).“

Ko je ustanovila novo redovno skupnost, Družbo misijonark ljubezni, jo je posvetila Mariji in določila, da je glavni praznik na dan Marijinega Srca, 22. avgusta.

V pravilih misijonark ljubezni se imenuje Marija „naše varstvo“. Na več mestih je poudarjena pobožnost do nje.

Navedimo še nekaj misli iz pisem, ki jih od časa do časa piše svojim sestram:

„Moje drage sestre, 7. oktobra je dan naše zahvale, ker je to dan, ko se je naša skupnost rodila. Ker naša skupnost pripada v celoti božji Materi, je velik dar tudi to, da napredujemo pod njenim varstvom. Dolžni smo, da se razvijamo kot ravno in lepo dre-

vo z mnogimi sadovi.“

Božja Porodnica je ideal redovnega življenja njenih sester. Njo morajo sestre posnemati v vseh krepostih:

„Prosimo Marijo, našo Mater, da bi nam izprosila milosti, da bomo ponižne v srcu in poslušne, kot je bilo blago in ponižno tudi srce njenega Sina. Izbrane smo za velika dela, zakaj bi po-

tem dovolile, da nas ogreje majhno in prazno? Zakaj bi se ustavljale pri majhnih stvareh?...“

„Veličina Matere božje in naša veličina je v ponižnosti. V našem življenju je ponižnost zelo potrebna, dokler smo v svetu med ljudmi. Ljudje nas imajo radi in so nam hvaležni za naše delo, ostati pa moramo vedno ponižne, ker je to božje delo.“

med nami v Argentini

Nekatere prireditve

Tombolske prireditve so bile na Pristavi v Castelarju 23. marca, v Slovenskem domu v Carapachayu 13. aprila in v Slomškovem domu v Ramos Mejiji 20. aprila.

1. kulturni večer SKA je bil 13. aprila. Dr. Lojze Kukovica je predaval o vprašanju razporoke, posebno v Argentini; na 2. kulturnem večeru 17. maja je dr. Andrej Fink predaval o morali v mednarodni politiki; na 3. kulturnem večeru 31. maja je France Papež predaval o povojni slovenski poeziji; pesmi je recitiral dr. Jože Krivec; obenem je bila predstavljena nova pesniška

zbirka „Prsti časa“ Tineta Debeljaka ml.; na 4. kulturnem večeru 14. junija je Tone Brulc obravnaval najnovejše teorije slovenske zgodovine. Vsi večeri so v mali dvorani Slovenske hiše. 3. maja je imela SKA občni zbor.

3. aprila je na sestanku ZSMŽ predaval dr. Alojzij Starc o mladini v naši skupnosti; majski sestanek je ZSMŽ posvetila spominu msgr. Oreharju: „40 let z msgr. Oreharjem“.

Mladina, organizirana v SDO in SFZ je imela v nedeljo 20. aprila v zavodu La Salle v San Martinu celodnevni lahkoatletski turnir; 22. junija pa je bilo mladinsko srečanje na

Naši domačiji, Ruta 3, km 38,5.

V nedeljo 27. aprila je bil v Slovenskem domu v Berazateguiju II. mladinski dan.

1. maja se je pričel v Slomškovem domu zvezni odbojgarski turnir SDO in SFZ. Sodelovali so vsi odseki.

V soboto 26. aprila je bilo v Slovenski hiši letno zborovanje slovenske Katoliške akcije.

26. aprila je bil v Slovenskem domu v San Martinu informativni sestanek o narodno političnih vprašanjih, ki ga je pripravilo načelstvo SLS, naslednji dan pa je bil sestanek na Pristavi v Castelarju.

Na aprilskem sestanku Lige žena-mati v San Martinu je govoril Rudolf Smersu o slovenski ljudski obrti in trgovini, 5. junija je bil sestanek Lige posvečen spominu naših žrtev. Na sestanku 18. junija je predaval Jože Škerbec o „judovstvu včeraj in danes“.

V soboto 7. junija je Slovenska hiša povabila na družabni večer z asadom in žrebanjem.

Na aprilskem sestanku slovenskih duhovnikov zadnje sredo v mesecu je po blagoslovu v cerkvi Marije Pomagaj imel duhovno misel Jože Škerbec o msgr. Antonu Oreharju kot duhovniku, časnikar Tone Mizernit je dal pregled o politično-socialnih razmerah v Argentini, Jože Hornpa je spregovoril o zadnjih dveh tednih življenja msgr. Oreharja. Na majskem sestanku je župnik Jože Guštin opisal svojo sedanjo župnijo.

Na praznik Marije Pomagaj, 24. maja, je bila kot vsako leto v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hi-

ši molitvena ura za našo mladino, da bi ostala zvesta veri, slovenstvu in demokratičnim idealom.

Občni zbor Slovenskega katoliškega starešinstva je bil v Slovenski hiši 7. junija.

Šolski odsek Zedinjene Slovenije je za učno osebje naših sobotnih šol priredil 10. junija študijski popoldan, na katerem je govoril o „domu, šoli in svetu okoli nas“ Zorko Simičič.

Letni občni zbor Slomškovega doma je bil v nedeljo 27. aprila 18. redni občni zbor Zavetišča dr. Gregorija Rožmana v nedeljo 8. junija v prostorih zavetišča, letni občni zbor Mutuala Sloga pa 15. junija v Slovenski hiši.

26. obletnica SD v Carapachayu

V nedeljo 4. maja so rojaki v Carapachayu praznovali 26. obletnico ustanovitve svojega Slovenskega doma s celodnevno prireditvijo. Ob 11. uri je dr. Alojzij Starc daroval sv. mašo, po maši je bilo skupno kosilo, ob 16 pa je bil kulturni program. Spored je zajel pozdravne besede predsednika SD Tineta Kovarčiča, slavnostni govor predsednika ZS Lojzeta Rezlja, nastop učencev Jurčičeve šole (Anica Klemen), ponazoritev peke potice (Helena Gričar), nastop mladine z narodnimi plesmi (Zinka Klemen), pevski nastop kvarteta (Terezka Žnidar) in nastop „karapachayskega simfoničnega orkestra“ (Janez Žnidar). Spored je povezoval Aleksander Pirc, voditelj Jurčičeve šole. Sledil je družabni del ob zvokih Slovenskega instrumentalnega ansambla.

Romanje v Luján

V nedeljo 11. maja je romanje v Luján, naša največja letna verska in narodna prireditelja, tudi letos zbralo okrog 2500 rojakov iz Vélikega Buenos Airesa, večjo skupino iz Rosaria in nekaj zastopnikov iz Bariloč, Córdoba, Mendoza, Miramara, Río Negra in Tucumana. Romarsko mašo ob 10 je daroval dr. Alojzij Starc. V pridigi se je spomnil raj. msgr. Oreharja in poudaril važnost evharističnega življenja in češčenja Matere božje za krščansko življenje. Popoldansko pobožnost je po pozdravnih pesmi začel z nagovorom msgr. dr. Mirko Gogala, ki je podčrtal Marijino vzvišenost in njeno učljivost Sv. Duhu. Po procesiji okrog trga pred baziliko so bile še pete litanije Matere božje in blagoslov. Udeleženci so prejeli spominsko podobico s fotografijo raj. msgr. Oreharja. Petje je med mašo in pri popoldanski pobožnosti vodila skupina mož in fantov, orglal pa je organist Gabrijel Čamernik.

Obletnica v San Martinu

V nedeljo 18. maja je Slovenski dom v San Martinu praznoval svojo 26. obletnico. Ob 11. uri je daroval sv. mašo dr. Alojzij Starc, nato je bilo v Domu skupno kosilo. Popoldanski kulturni program je začel predsednik SD Marjan Boltežar s pozdravnimi besedami, slavnostni govornik je bil dr. Jure Vombergar, program, posvečen Sloveniji in njenim pokrajinam, v besedi in melodiji, sta zasnovali Rezi Marinšek in Mari Keržič, izvajali pa učenci Ro-

žmanove šole (Marjeta Boltežar), fantje in dekleta, Tinca Fajfar, sanmartinski pevski zbor pod vodstvom Roka Finka, Cintija Frontini, Boris in Helena Žužek in Mari Keržič. Za sklep dneva je bil družabni del.

Žegnanje v Slovenski hiši

V nedeljo 25. maja je bilo žegnanje v Slovenski hiši. Ob 11.30 je bilo somaševanje dušnih pastirjev z dr. Alojzijem Starcem. Med mašo je pel Komorni zbor pod vodstvom Anke Gaser, pri orglah pa je petje spremljala Anica Arnšek. Po maši je bilo skupno kosilo v dvorani Slovenske hiše. Ob 15 je vse navzoče pozdravil dr. Starc in podal poročilo o finančnem stanju SH v zadnjem letu. Nato je bil nastop učencev Jegličeve šole, ki deluje v Slovenski hiši. Spored je njena voditeljica Marjana Batagelj posvetila pokojnemu msgr. Oreharju, otroci pa so v režiji Frida Beznika recitirali nekaj Prešernovih pesmi. Ob 15.45 so rojaki spet napolnili cerkev Marije Pomagaj za pete litanije Matere božje in blagoslov. Orglal je Gabrijel Čamernik. Po cerkvenem opravilu se je nadaljeval družabni del do večera.

Spominska proslava

V nedeljo 1. junija je bila v Slovenski hiši proslava, posvečena padlim v revoluciji, ki jo je zanetila slovenska KP pod okupacijo med 2. svetovno vojno, posebno pa še vsem žrtvam komunizma, ki so bili po vojni pobiti v Kočevskem Rogu, v

Teharjah in drugod. Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki so jo z dr. Alojzijem Starcem sodarovali France Bergant, Jože Guštin in Ladislav Lenček. Mašni napovedovalec je bil lic. Marjan Schiffrer, berili sta brala Angelca Klanšek in predsednik ZS Lojze Rezelj. Pel je Mladinski zbor s Pristave pod vodstvom Anke Savelli-Gaser ob orgljanju Anice Arnšek.

Po maši so pred spomenik žrtvam na dvorišču Slovenske hiše predstavnik domobrancev in starešini borčevskih organizacij Slavko Urbančič in lic. Ivan Korošec ter predsednik ZS Lojze Rezelj položili venec, trobentač Gusti Čop je zaigral tišino, dr. Starc pa vodil opravilo za umrle.

V dvorani Slovenske hiše je imel slavnostni govor Emil Cof, oficir Slovenske narodne vojske, odrsko počastitev je zasnoval kulturni referent ZS Miha Gaser s pomočjo lic. Albina Magistra, sceno je pripravil Tone Oblak, izvajalci pa so bili recitatorji Pavči Eiletz in lic. Stanko ter Janez Jerebič, Komorni zbor Anke Gaserjeve in moški zbor pod vodstvom Jožeta Omahne. Celotna prireditelj je ponazorila upor slovenskega naroda komunizmu in potrdila pravilnost te odločitve.

Procesija sv. Rešnjega telesa

Letos imamo srečo z vremenom ob naših večjih prireditvah. Tako smo imeli lepo sončno vreme ob romanju v Luján, ob žegnanju, na domobransko nedeljo in na nedeljo na

še procesije na čast sv. Rešnjemu telesu. Praznik sv. Rešnjega telesa in Rešnje krvi je bil v Argentini sicer en teden prej, vendar zaradi škofijskih predpisov more biti tedaj le ena sama procesija — škofijska. Zato smo tudi letos imeli slovensko evharistično slavje en teden kasneje, to je v nedeljo 8. junija. Ob pol štirih popoldne je bila v cerkvi Marije Pomočnice sv. maša, med katero je dr. Alojzij Starc govoril o važnosti evharističnega življenja za naše družine. Po maši se je razvila mogočna procesija po parku zavoda Don Bosco. Štiri oltarje za blagoslove so pripravile verske skupnosti iz San Justa, Castelarja, San Martina-Carapachaya in Ramos Mejije. Sklepni del pobožnosti je bil nato v cerkvi. Ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov, na orgle pa igral organist Gabrijel Čamer-nik. Udeležba rojakov pri procesiji je bila še večja kot zadnja leta.

Likovna razstava sester Dolinar

Sestri Andreja Dolinar-Hrovat in Marjeta Dolinar sta razstavljali svoje oljnate slike pod okriljem tajništva za kulturo buenosaireške občine v Centro Cultural San Martín, Sarmiento 1551. Otvoritev je bila 24. marca, razstava pa je bila odprta do 31. marca. Slikarki je predstavil številnemu občinstvu njun nekdanji profesor slikar Villaruel. Andreja je razstavila 10 oljnih slik pod naslovom „Vrsta rož“, Marjeta pa 8 slik „Pastoralna doživetja“, ki jih je slikarki navdihnila 6. Beethovnova simfonija.

KJE JE RAJ

Leto 53

Julij 1986

OB IMENOVANJU NOVEGA DELEGATA	Dr. Alojzij Starc - novi delegat (Jože Škerbec) 321 Pozdravljen, novi delegat! (Milan Magister) .. 324 Pogovor z novim delegatom (Jože Škerbec) .. 325
V SPOMIN NA MSGR. OREHARJA	Msgr. Orehar in naš tisk (Milan Magister) ... 331 V spomin duhovnika Antona Oreharja („Nedelja“) 332
MESEC DOBREGA TISKA	Slovenski škofje ob mesecu dobrega tiska 334
ŠKOF ROŽMAN	Škof dr. Gregorij Rožman in koroški Slovenci (Valentin Inzko) 336
EVHARISTIČNO LETO	Uvertura v mašno daritev (Anton Nadrah) ... 339 Pesem o kruhu in vinu (Branko Rozman) 371
VPRAŠANJE SPLAVA	Nekaj o splavu (Lojze Kukovica) 343 Splavi v Sloveniji („Delo“ 21. 12. 1985) 346
IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA	In življenje teče naprej... (France Pernišek) . 351 Hvala, gospa Vika Čop, za zgled vernosti in slovenstva! (Mija Markež) 356 Pogovor z zlatomašnikom Ivanom Tomažičem (Božidar Bajuk) 359 Med nami v Argentini 380
V DRUŽINI	Otrok - samo odpadke! (Vanja Kržan) 363
ZA MLADINO	Mi mladi in naš tisk (Rozka Snój) 368
MATI TEREZIJA	Pobožnost do Matere božje (Lush Gjergji) 379
LEPOSLOVJE	Vladimir Kos: Tango pet besed; Ljubi Sveti Duh! 330 Nekoga moraš imeti rad (Ivan Minatti) 348 Vraga sem srečal (Pierre L'Ermite) 349 Pa bo pomlad prišla (Ivan Minatti) 353 Premakljivi svečnik (Lojze Kozar) 372 Novorojenemu (Tone Pavček) platnice

Año 53

Julio 1986

Domovino najlaže ljubijo tisti, ki so v tujini.

— — —

Imamo najbolj potrpežljiv delavski razred na svetu. Pa tudi naši učitelji niso kar tako: vztrajajo za vsako ceno.

— — —

Zaradi ploskanja ni slišati glasu ljudstva.

— — —

Vojni zločini ne bodo nikoli zastarali. Kaj pa povojni?

— — —

Samoupravljavci obračajo, oni pa obrnejo.

— — —

Tam, kjer drugi ne odgovarjajo za svoja dejanja, kritiki odgovarjajo za svoje besede.

— — —

Očitno je, da proizvodnja žvečilnega gumija naglo narašča. Gledam na TV: žvečijo in žvečijo, vlečejo in vlečejo...

Neka dama je vprašala duhovnika, če je greh, ker se je dolgo gledala v ogledalu. In pa, je hitro pristavila, ker je ugotovila, da je lepa.

Duhovnik ji je suho odgovoril: „Zmota ni greh.“

— — —

„O gospa, kako ste se spremenili!“

„Vi priliznjeneec, vi! Na boljše ali na slabše?“

„Vi se lahko spremenite samo na boljše!“

— — —

„No, kako je z vašo obolelo zlato ribico?“

„Boljše, hvala Bogu: je že spet na nogah.“

— — —

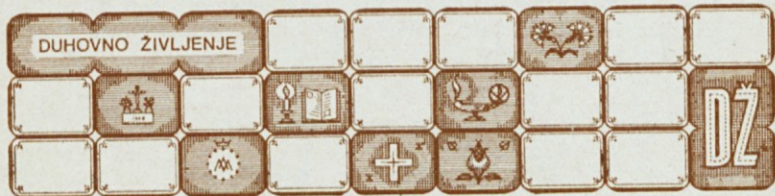
Bavarec je povabljen na kosilo k škotu. Postrežejo mu z naribano redkvico. Bavarec se temu začudi:

„Pri nas na Bavarskem postrežejo z redkvico šele na koncu kosila.“

„Pri nas tudi.“

LEPO VAS VABIMO NA TOMBOLO 13. JULIJA

TOMBOLA!

DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231.
Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1986 (do 31. avgusta) \$ 32; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.